

Efektívna spolupráca pri projektoch výskumu a vývoja

Pravidlá štátnej pomoci pri budovaní a využívaní výskumných infraštruktúr

*Informatívny dokument pre žiadateľov a prijímateľov
pomoci z operačného programu Výskum a inovácie*

1. Obsah

Zoznam skratiek	4
Zhrnutie.....	5
1. Obsah	2
2. Východiská analýzy	4
2.1 Pojem štátnej pomoci a jej hlavné kritéria	10
2.1.1 Kritéria štátnej pomoci.....	10
2.1.2 Činnosti, pri podpore ktorých nedochádza k poskytnutiu štátnej pomoci	12
2.2 Nehospodárske činnosti v oblasti výskumu a vývoja	13
2.2.1 Výkon základných činností výskumnej organizácie a výskumných infraštruktúr	15
2.2.2 Činnosti transferu poznatkov.....	16
2.2.3 Doplnková (vedľajšia) hospodárska aktivita.....	16
2.3 Hospodárske činnosti v oblasti výskumu a vývoja	17
2.3.1 Zmena povahy činnosti	18
2.4 Špecifické pravidlá ŠP pri podpore projektov výskumu a vývoja	18
2.4.1 Pomoc na výskumné a vývojové projekty	21
2.5 Štátna pomoc a Európske štrukturálne a investičné fondy	26
2.5.1 Odpočet čistého budúceho príjmu projektu.....	26
3. Efektívna spolupráca v projektoch výskumu a vývoja	28
3.1 Význam a využitie ES.....	28
3.2 Pojem a subjekty efektívnej spolupráce	28
3.2.1 Pojem ES.....	28
3.2.2 Subjekty ES	29
3.3 Podmienky pri uplatňovaní ES	31
3.3.1 Podmienky ES medzi podnikmi.....	31
3.3.2 Podmienky ES medzi podnikmi a VO	31
3.3.3 Rozsiahle šírenie výsledkov VaV	32
3.3.4 Zamedzenie poskytovania nepriamej ŠP podnikom pri ES realizovanej s verejne financovanou VO.....	32
3.4 Doplnujúce odpovede EK k uplatňovaniu efektívnej spolupráce	33
3.4.1 Nevyhnutná miera zapojenia subjektu do projektu ES	33
3.4.2 Vzájomná nezávislosť podnikov zapojených do ES.....	34
3.4.3 Efektívna spolupráca vs. zmluvný výskum.....	34
3.4.4 Podmienka ES medzi podnikmi / maximálne 70 % oprávnených nákladov	34
3.4.5 Podmienka ES podnikov a VO / 10% oprávnených nákladov	34
3.4.6 Rozsiahle šírenie výsledkov výskumu / podmienky zvýšenej intenzity.....	34
3.4.7 Kategórie VaV a intenzity v rámci projektu ES.....	35
3.4.8 Poskytnutie výsledkov projektu ES podnikom.....	35

3.5	Uplatňovanie ES v programovom období 2014 – 2020.....	35
3.5.1	Forma ES - Výskumné konzorcium.....	35
3.5.2	Členovia konzorcia	36
3.5.3	Typy projektov, kde sa bude aplikovať ES.....	36
3.6	Modelové príklady uplatňovania ES	37
3.6.1	Príklad 1 – Konzorcium tvorí veľký podnik, VO a SME	37
3.6.2	Príklad 2 – Konzorcium tvoria dve VO a podnik.....	38
3.6.3	Príklad 3 – Konzorcium tvoria podnik, dve VO a SME	40
3.6.4	Príklad 4 – Konzorcium podnik, SME a VO	41
4.	Pravidlá štátnej pomoci pri budovaní a využívaní výskumných infraštruktúr	43
4.1	Význam pravidiel ŠP pre výskumné infraštruktúry	43
4.2	Pojem výskumná infraštruktúra	45
4.3	Zásady pre podporu budovania a modernizácie výskumných infraštruktúr	46
4.4	Verejné financovanie výskumných infraštruktúr, ktoré nepodlieha pravidlám ŠP	47
4.4.1	Investície v súlade so zásadou investora v trhovom hospodárstve	47
4.4.2	Výskumná infraštruktúra využívaná na poskytovanie služieb všeobecného hospodárskeho záujmu	48
4.4.3	Výskumná infraštruktúra ako sprostredkovateľ	48
4.4.4	Výskumná infraštruktúra využívaná na nehopodársku činnosť.....	49
4.4.5	Doplňkové využitie výskumnej infraštruktúry na hospodársku činnosť	49
4.4.6	Prehľad prípadov, v ktorých verejné financovanie VI nepodlieha pravidlám ŠP	50
4.5	Verejné financovanie výskumných infraštruktúr, ktorá podlieha pravidlám ŠP.....	50
4.5.1	Pravidlá ŠP podľa GBER na budovanie a modernizáciu výskumných infraštruktúr	50
4.6	Zamedzenie nepriamej ŠP podnikom prostredníctvom podporenej výskumnej infraštruktúry	51
4.6.1	Zamedzenie nepriamej ŠP podnikom pri efektívnej spolupráci	51
4.6.2	Zamedzenie nepriamej ŠP podnikom pri poskytovaní VaV služieb na verejne podporenej VI	52
4.7	Doplňujúce odpovede EK k podpore výskumných infraštruktúr.....	53
4.7.1	Otvorený prístup k VI.....	53
4.7.2	Zmena využitia existujúcej infraštruktúry z nehopodárskeho na hospodárske využitie	53
4.7.3	Mechanizmus monitorovania využívania kapacity VI a spätného vymáhania pomoci.	53
4.8	Podpora výskumných infraštruktúr v programovom období 2014 - 2020.....	54
4.8.1	Podpora výskumných infraštruktúr – základné princípy.....	54
4.8.2	Financovanie VI na duálne využitie (NČ aj HČ)	56
4.8.3	Príklad VI určenej na NČ s doplnkovým využitím na HČ	56

Zoznam skratiek

EK	Európska komisia
ES	Efektívna spolupráca
ESD	Európsky súdny dvor
EÚ	Európska únia
GBER	Nariadenie Komisie č. 651/2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom
HC	Hospodárska činnosť
HDP	Hrubý domáci produkt
IP	Duševné vlastníctvo
MEIP	Zásada investora v trhovom hospodárstve
MSP	Malý a stredný podnik
NC	Nehospodárska činnosť
NFP	Nenávratný finančný príspevok
OP Val	Operačný program Výskum a inovácie
OP VaV	Operačný program Výskum a vývoj
Oznámenie o ŠP	Oznámenie Komisie - Návrh oznámenia Komisie o pojme štátna pomoc podľa článku 107 ods. 1 ZFEÚ
Rámec	Oznámenie Komisie Rámec pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie (2014/C 198/01)
SGEI	Služby všeobecného hospodárskeho záujmu
SP	Štátna pomoc
VaV	Výskum a vývoj
VI	Výskumná infraštruktúra
VO	Výskumná organizácia
ZFEÚ	Zmluva o fungovaní Európskej únie

Zhrnutie

Dôvodom existencie pravidiel štátnej pomoci je ochrana hospodárskej súťaže na jednotnom trhu EÚ. Bez dodržiavania týchto pravidiel by neregulované dotovanie hospodárskych subjektov zo strany členských štátov zničilo konkurenčné prostredie a voľný obchod medzi štátmi. Preto Zmluva o fungovaní Európskej únie zakazuje štátom poskytovanie štátnej pomoci bez súhlasu Európskej komisie, respektíve bez toho, aby táto podpora bola v súlade so stanovenými pravidlami.

Pri štátnej pomoci nie je rozhodujúca povaha príjemcu pomoci (či ide o verejnoprávny alebo súkromnoprávny subjekt), ale výlučne povaha aktivity, ktorá bude vďaka podpore realizovaná. Štátna pomoc bude rovnako prítomná, ak príjemcom je subjekt verejnej správy, nezisková organizácia či podnikateľský subjekt, ak bude v súvislosti s podporou dochádzať k poskytovaniu služieb alebo tovarov na trhu.

V záujme štátu a právnej istoty príjemcov podpory je, aby každá verejná podpora bola poskytovaná v súlade s podmienkami štátnej pomoci. V opačnom prípade vzniká riziko, že pomoc bude nutné vrátiť spolu so sankčným úrokom a zároveň štát môže prísť o právomoc poskytovať štátnu pomoc bez predchádzajúceho súhlasu Európskej komisie.

Ak podpora predstavuje štátnu pomoc, neznamená to, že nesmie byť poskytnutá. Znamená to len povinnosť splniť podmienky, ktoré zabezpečia jej zlučiteľnosť (legálnosť). Jednou z podmienok je aj zohľadnenie maximálnych intenzít pomoci podľa kategórie podporovanej aktivity.

V oblasti podpory výskumu a vývoja bude spadať pod pravidlá štátnej pomoci podpora hospodárskych aktivít. Pôjde o aktivity súvisiace s ponúkaním výskumno-vývojových alebo iných služieb a tovarov za odplatu. Nebudú sa vzťahovať na podporu nehopodárskych činností, ako sú vzdelávanie, nezávislý výskum, efektívna spolupráca s podnikmi, šírenie výsledkov výskumu či transfer poznatkov.

Pojmy „efektívna spolupráca“ a „výskumná infraštruktúra“, ktorým sa venuje tento dokument, vychádzajú práve z pravidiel štátnej pomoci pre podporu výskumu a vývoja.

- Efektívna spolupráca je definovaná týmito pravidlami ako spolupráca medzi najmenej dvoma nezávislými stranami, ktorej cieľom je výmena poznatkov alebo dosiahnutie spoločného cieľa, kde strany spoločne definujú rozsah projektu, prispievajú k jeho realizácii a zdieľajú riziká i výsledky. Zmluvný výskum a poskytovanie výskumných služieb sa nepovažujú za formy spolupráce. Projekt môže zahŕňať činnosti patriace do viacerých kategórií výskumu a vývoja, pričom každá kategória má vlastné oprávnené náklady a stanovené maximálne intenzity podpory..

Zásadnou výhodou realizácie výskumno-vývojového projektu prostredníctvom efektívnej spolupráce je, že zapojené podniky získavajú zvýšenú intenzitu štátnej pomoci o 15 percentuálnych bodov oproti bežne dovoleným úrovniam. Napríklad veľký podnik realizujúci experimentálny vývoj v rámci efektívnej spolupráce s výskumnou organizáciou získa miesto bežnej maximálnej intenzity štátnej pomoci vo výške 25% oprávnených nákladov intenzitu až 40% oprávnených nákladov.

Zároveň na podporu výskumnej organizácie zapojenej do efektívnej spolupráce s podnikom sa nebudú aplikovať pravidlá štátnej pomoci, teda jej náklady v rámci projektu bude možné podporiť až do úrovne 100%.

Výskumná organizácia je definovaná ako subjekt bez ohľadu na právne postavenie (verejnoprávny alebo súkromnoprávny subjekt) alebo spôsob financovania, ktorého primárnym cieľom je nezávisle vykonávať výskum alebo vývoj, alebo vo veľkej miere šíriť ich výsledky prostredníctvom vyučovania, publikačnej činnosti alebo transferu poznatkov. Pôjde najmä o univerzity, výskumné inštitúty, agentúry technologického transferu, či iné subjekty zamerané na nezávislý výskum.

Zásadnou podmienkou pre verejné financovanie výskumných organizácií je, že podniky, ktoré ich môžu rozhodujúcim spôsobom ovplyvňovať, napríklad v postavení akcionárov alebo členov, nesmú mať

prednostný prístup k výsledkom výskumu, ktoré dosiahli. Zároveň, ak výskumné organizácie vykonávajú aj hospodárske činnosti (ako je zmluvný výskum, VaV služby, prenájom laboratórií a prístrojov), musia náklady a príjmy spojené s takýmito činnosťami účtovať osobitne.

Efektívna spolupráca s podnikmi má v prípade výskumnej organizácie nehospodársku povahu. Musia však byť splnené stanovené minimálne podmienky ako spoločné definovanie cieľov projektu. Výskumné organizácie musia spolu znášať aspoň 10 % oprávnených nákladov a mať právo uverejniť výsledky vlastného výskumu v rámci projektu.

Zároveň musí byť v rámci spolupráce splnená aspoň jedna z podmienok, ktoré zamedzujú poskytnutiu nepriamej pomoci (výhody) spolupracujúcim podnikom. Jednou z možností je, že výskumné organizácie dostanú kompenzáciu zodpovedajúcu trhovej cene za práva duševného vlastníctva z projektu, ktoré prejdú na podniky. Ďalšou možnosťou je, že sa práva duševného vlastníctva pridelia výskumným organizáciám, a podnikom budú poskytnuté prístupové práva. Prípadne dôjde k deleniu práv podľa výšky príspevku a sledovaného záujmu v rámci realizovaného projektu.

Ako vyplýva z uvedeného, poslaním efektívnej spolupráce je motivovať podniky ako aj výskumné organizácie, aby spolupracovali pri realizácii výskumu a vývoja, vytvárali projektové konzorciá a spoločne predkladali projekty/žiadosti o verejnú podporu. Efektívna spolupráca je príležitosťou pre výskumné organizácie ako prepojiť svoje aktivity s potrebami podnikateľskej praxe a nestratiť pritom možnosť plného pokrytia svojich nákladov, keďže sa na ne v danom prípade nebudú aplikovať pravidlá štátnej pomoci.

Dôsledkom neaplikovania efektívnej spolupráce je nízka a málo atraktívna verejná podpora pre podniky, nedostatočne motivujúca na to, aby sa vo väčšom rozsahu zúčastňovali na spoločných projektoch s výskumnými organizáciami.

- Druhou oblasťou, ktorej sa venuje tento dokument je otázka, kedy je potrebné aplikovať pravidlá štátnej pomoci na verejné financovanie výskumných infraštruktúr a aké sú tieto pravidlá. Prenesene sa uvedené týka aj výskumných organizácií, keďže právo EÚ stanovuje podmienky súčasne pre infraštruktúry aj výskumné organizácie.

Správne aplikovanie pravidiel štátnej pomoci vedie k transparentnosti pri financovaní a využívaní výskumných infraštruktúr a dáva príjemcom podpory právnu istotu, že v budúcnosti nebudú musieť vrátiť poskytnutú podporu vrátane sankčného úroku. Rovnako napomáha k lepšiemu využívaniu voľných kapacít podporených výskumných infraštruktúr, či už na spoluprácu alebo poskytovanie služieb podnikom.

Výskumná infraštruktúra je definovaná ako súbor vedeckých zariadení, nástrojov, IKT, zdrojov poznatkov a s ním súvisiacich služieb, ktoré využíva vedecká komunita na uskutočňovanie výskumu a vývoja, pričom nemusí byť koncentrovaný v jednej lokalite.

Právny status prevádzkovateľa výskumnej infraštruktúry je z pohľadu štátnej pomoci irelevantný. Štátna pomoc môže byť prítomná aj v prípade, že infraštruktúru bude budovať a prevádzkovať verejnoprávny subjekt alebo nezisková organizácia. Jediné, čo je dôležité, je na akú aktivitu bude infraštruktúra využívaná.

Pri rovnakej infraštruktúre je v závislosti od jej využívania možná podpora 100% oprávnených nákladov, 50% oprávnených nákladov, prípadne je podpora úplne vylúčená. Ten istý subjekt prevádzkujúci VI bude v závislosti od jej využívania v prvom prípade spĺňať definíciu výskumnej organizácie, v druhom prípade bude spadať do kategórie veľký podnik a v treťom prípade bude neoprávneným príjemcom štátnej pomoci.

Ak sa bude využívať výlučne na nehospodárske aktivity (základné činnosti výskumných organizácií a efektívnu spoluprácu), neaplikujú sa pravidlá štátnej pomoci a verejné financovanie môže predstavovať 100%. Ak sa využíva aj na hospodárske aktivity (zmluvný výskum, VaV služby, prenájom), aplikujú sa pravidlá štátnej pomoci a verejné financovanie nesmie prekročiť 50% oprávnených nákladov.

Primárne by kapacita verejne podporenej infraštruktúry mala slúžiť na vlastnú činnosť výskumnej organizácie, činnosti v rámci efektívnej spolupráce a iné nehospodárske činnosti s výskumnými organizáciami mimo konzorcia efektívnej spolupráce. Následne zostávajúca voľná kapacita môže byť využitá na hospodárske činnosti v nasledujúcom odporúčanom poradí: zmluvný výskum v rámci zamerania organizácie; zmluvný výskum mimo zamerania; analýzy pre podniky; prenájom infraštruktúry "bez obsluhy", bez prístupov k dátam, rutinné meranie.

V praxi tak často bude dochádzať ku kombinovanému duálnemu využívaniu s cieľom maximálne využiť voľnú kapacitu infraštruktúry aj pre poskytovanie služieb podnikom.

V prípade, že bude poskytovanie služieb podnikom limitované na maximálne 20% ročnej kapacity infraštruktúry (tzv. doplnkové využívania na hospodárske činnosti), nebudú sa aplikovať pravidlá štátnej pomoci, teda podpora môže byť 100% oprávnených nákladov.

Ak však bude percento využívania na služby podnikom vyššie ako 20% (pôjde o tzv. duálne využívanie), na výške verejného financovania sa to prejaví tým spôsobom, že pravidlá štátnej pomoci a 50% intenzita bude aplikovaná na danú pomernú časť nákladov súvisiacich s hospodárskym využitím. Na zvyšnú časť, ktorá sa bude využívať na nehospodárske aktivity sa nebudú aplikovať pravidlá štátnej pomoci, teda môže byť 100% financovaná.

Ak teda napríklad výskumná organizácia predpokladá, že na svoje základné činnosti a na efektívnu spoluprácu potrebuje 60% ročnej kapacity infraštruktúry, v rámci zvyšnej kapacity bude môcť poskytovať služby podnikom. Na 60% kapacity bude môcť VO získať 100% verejné financovanie, na zvyšnú časť získa 50% verejné financovanie a zvyšok môže financovať z príspevkov podnikov, ktoré majú záujem v budúcnosti využívať infraštruktúru, prípadne z vlastných zdrojov, či úveru. Podniky, ktoré prispievajú na financovanie infraštruktúry, získajú preferenčný prístup k využívaniu infraštruktúry v rozsahu svojho príspevku. Povinnosť výskumnej organizácie zabezpečiť si spolufinancovanie zo strany podnikov, a tým aj využitie kapacít do budúcnosti, bolo stanovené ako podmienka pre verejnú podporu v niektorých programoch, napríklad v Poľsku.

- V súlade s metodickým dokumentom Európskej komisie "Analytical Grids on the application of State aid rules to the financing of infrastructure projects" je možné podporovať budovanie výskumných infraštruktúr mimo pravidiel ŠP (teda podpora môže predstavovať 100% nákladov) v nasledujúcich prípadoch:

1. investícia štátu do infraštruktúry je v súlade so zásadou investora v trhovom hospodárstve a je preukázateľné, že štát sa správa ako typický súkromný investor a financuje infraštruktúru v očakávaní zisku z investície,

2. výskumná infraštruktúra bude využívaná na poskytovanie služieb všeobecného hospodárskeho záujmu, ktorú by subjekt na seba neprevzal, ak by myslel na svoje obchodné záujmy. Služba je poskytovaná na základe poverenia a za presne stanovenú úhradu,

3. výskumná infraštruktúra bude využívaná ako sprostredkovateľ podpory prevádzajúca všetko verejné financovanie a výhody z neho, až na konečných príjemcov prostredníctvom zľavnených služieb (pravidlá štátnej pomoci budú aplikované až na konečných príjemcov),

4. pomoc na infraštruktúru nepresiahne hranicu de minimis, maximálne do výšky 200 tisíc Eur pre podnik (vrátene prepojených subjektov) v priebehu troch rokov,

5. výskumná infraštruktúra bude využívaná na základné nehospodárske činnosti výskumných organizácií ako sú:

-vzdelávanie na zvýšenie počtu kvalifikovaných ľudských zdrojov organizované v rámci vnútroštátneho systému vzdelávania, ktoré je prevažne financované štátom a štát nad ním vykonáva dohľad,

-nezávislý výskum a vývoj s cieľom rozšíriť poznatky t. j. nie je výsledkom konkrétnych hospodárskych záujmov podniku,

-efektívna spoluprácu s podnikmi,

-rozsiahle šírenie výsledkov VaV na nevýlučnom a nediskriminačnom základe, napríklad prostredníctvom výučby, databáz s voľným prístupom, verejne prístupných publikácií alebo slobodného softvéru.

6. výskumná infraštruktúra bude využívaná na činnosti v rámci transferu poznatkov a všetky zisky z uvedených činností sa opätovne investujú do vyššie uvedených základných činností,

7. doplnkové vedľajšie využitie výskumnej infraštruktúry na hospodársku činnosť nepresiahne 20% ročnej kapacity, ktoré bude využívať rovnaké vstupy (zariadenia, materiál, personál) ako neehospodárska činnosť. Na kalkuláciu ročnej kapacity danej funkčnej jednotky (pracoviska, nie právnickej osoby) môže byť použitý napríklad ročný časový fond alebo ročná hodnota spotrebovaných vstupov. Monitorovanie dodržiavania limitu 20% ročnej kapacity by malo prebiehať počas celej doby odpisovania podporenej infraštruktúry. V rámci jednej právnickej osoby môže existovať viacero ucelených výskumných infraštruktúr bez právnej subjektivity, u ktorých sa bude monitorovať neprekročenie limitu. Nech už sa príjemca rozhodne pre akýkoľvek spôsob sledovania, musí byť schopný jednoznačne preukázať doplnkovosť hospodárskeho využitia infraštruktúry. Príjmy z doplnkovej hospodárskej činnosti by mali byť reinvestované do základných neehospodárskych činností.

- Ak bude infraštruktúra využívaná na hospodárske aktivity vo väčšej miere ako je 20% ročnej kapacity (teda nad rámec doplnkového vedľajšieho využívania), bude verejné financovanie prislúchajúce k tejto časti infraštruktúry podliehať pravidlám štátnej pomoci.

Nariadenie GBER stanovuje nasledujúce podmienky, pri dodržaní ktorých je možné poskytnutie štátnej pomoci pre budovanie výskumných infraštruktúr s intenzitou 50% oprávnených nákladov:

- infraštruktúra sa sprístupní používateľom na otvorenom, transparentnom a nediskriminačnom základe, teda nie je možné podporiť vybudovanie uzatvorenej infraštruktúry, ktorá by slúžila výlučne konkrétnemu podniku alebo skupine podnikov. Vyhradená (uzatvorená) infraštruktúra, ktorá nie je otvorená tretím stranám, nesmie byť podporená podľa nariadenia GBER a teda podlieha notifikačnej povinnosti na Európskej komisii. Hlavným cieľom podmienky je zabrániť stavu, kedy sa verejne podporená infraštruktúra stane prístupná jednému, či niekoľkým málo subjektom (napr. „podnikové výskumné pracovisko“), čím budú zvýhodnené oproti konkurencii. Kritériá pre pridelenie kapacity by mali byť jasné a vychádzať z vedeckých a finančných cieľov výskumnej organizácie. Mali by byť založené na kvalite predložených zámerov pre využitie kapacity a výške ponúkanej finančnej, či inej protihodnoty za využitie voľnej kapacity.

- cena účtovaná za používanie infraštruktúry, ktorá bola financovaná z verejných zdrojov musí byť ponúkaná za podmienok, ktoré nedeformujú trh. Musí zodpovedať trhovej cene, aby sa zabránilo poskytovaniu nepriamej pomoci (výhod) podnikom. Ak neexistuje trhová cena, za cenu, ktorá odráža celkové náklady služby a obvyklú maržu alebo za cenu, ktorá je výsledkom rokovaní za podmienok trhového odstupu a pokryla hraničné náklady. Prevádzkovateľ podporenej infraštruktúry by mal finančne čo najefektívnejšie zhodnotiť kapacity a nemal by ponúkať služby za podmienok, ktoré by prinášali stratu.

- preferenčný prístup je možné poskytnúť len podniku, ktorý financoval aspoň 10% oprávnených nákladov a podmienky prístupu musia byť zverejnené. Preferenčný prístup môže mať podobu zvýhodnenej ceny za služby VaV alebo rezervovanie časovej kapacity, pričom zvýhodnenie musí zodpovedať výške príspevku podniku a jeho podmienky musia byť zverejnené.

- bude vedené oddelené účtovníctvo neehospodárskych a hospodárskych činností, aby sa zabránilo krížovým dotáciam. Bežne býva postačujúce samostatné účtovníctvo na úrovni analytickej evidencie. Oddelenie účtov má slúžiť ako dôkazný materiál pre kontrolu. V prípadoch, že by sa zistilo, že príjemca nemá riadne oddelené financovanie, nemusí byť naďalej považovaný za výskumnú organizáciu, ale za podnik so všetkými dôsledkami, ktoré takéto zistenie nesie vo vzťahu k získavaniu verejnej podpory.

- ak výskumná infraštruktúra dostáva verejné financovanie na hospodárske aj neehospodárske činnosti, štát zavedie mechanizmus monitorovania a spätného vymáhania pomoci s cieľom zabezpečiť, aby sa

uplatniteľná intenzita pomoci nepresiahla v dôsledku budúceho zvýšenia podielu hospodárskych činností porovnaní so situáciou očakávanou ku dňu poskytnutia pomoci . Monitorovať využívanie bude nutné počas celej doby ekonomickej životnosti infraštruktúry.

- Výskumné organizácie pri prevádzkovaní výskumných infraštruktúr, ktoré sú verejne podporené, musia zvážiť rozsah nehospodárskych a hospodárskych aktivít a tiež zabezpečiť, aby v rámci spolupráce s podnikmi ako aj pri poskytovaní VaV služieb neposkytovali nepriamu štátnu pomoc konkrétnym podnikom prostredníctvom zvýhodnených podmienok (napríklad služby za nižšiu ako trhovú cenu).

Zásadnou podmienkou verejného financovania infraštruktúry, ktorá spadá pod pravidlá štátnej pomoci bude zabezpečiť, že prístup je otvorený pre viacero používateľov a poskytuje sa na transparentnom a nediskriminačnom základe. Podniky, ktoré financovali aspoň 10 % investičných nákladov VI, môžu získať prednostný prístup za výhodnejších podmienok.

Nedodržiavanie pravidiel štátnej pomoci môže mať vážne dôsledky nielen pre prijímateľov pomoci, ale aj pre celý systém fungovania štátnej pomoci v krajine. Môže totiž dôjsť nielen k povinnosti príjemcov vrátiť poskytnuté zdroje vrátane sankčných úrokov, ale aj k odobratiu možnosti štátu využívať blokové výnimky, teda poskytovať štátnu pomoc vo všeobecnosti bez predchádzajúcej notifikácie Európskou komisiou.

2. Východiská analýzy

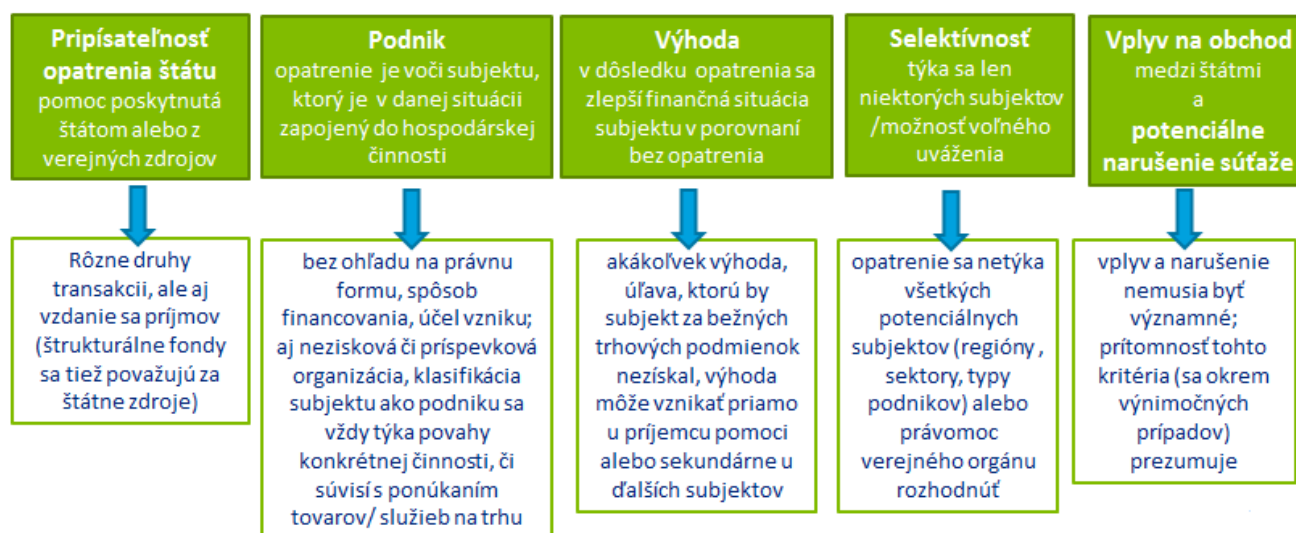
2.1 Pojem štátnej pomoci a jej hlavné kritéria

2.1.1 Kritéria štátnej pomoci

Z definície ŠP je možné odvodiť nasledovných 5 kritérií, ktoré musia byť kumulatívne splnené, aby verejné financovanie spadalo do kategórie ŠP:

- pripísateľnosť opatrenia štátu a financovanie zo štátnych zdrojov,
- existencia podniku,
- poskytnutie výhody,
- selektívnosť poskytovania,
- potenciálne narušenie hospodárskej súťaže a vplyv na obchod.

Schéma č.1: Kritéria štátnej pomoci podľa čl. 107 (1) TFEU

2.1.1.1 Pripísateľnosť opatrenia štátu a financovanie zo štátnych zdrojov

Kritériom ŠP je aj presun štátnych (verejných) zdrojov. Môže sa jednať o prostriedky národné, regionálne, obecné, prostriedky verejných podnikov, nadácií atď.. Podpora nemusí byť poskytnutá priamo štátom samotným. Môže dôjsť k jej poskytnutiu tiež zo strany súkromných, či verejných sprostredkovateľov určených štátom.

Presun štátnych (verejných) zdrojov môže mať formu grantu, úveru, záruky, investície do kapitálu, vecného plnenia, dokonca samotný záväzok poskytnúť zdroje neskôr. Nie je nutný skutočný presun prostriedkov, stačí, ak sa štát vzdá príjmov. Ak verejné podniky poskytujú tovary alebo služby za cenu, ktorá je nižšia ako trhovú, znamená to vzdanie sa príjmov ako aj poskytnutie výhody.

Poskytnutie prístupu k verejnému vlastníctvu, prírodným zdrojom alebo osobitných práv bez primeranej odmeny¹, bude tiež predstavovať vzdanie sa príjmov a poskytnutie výhody.

Ak však finančné zdroje poskytne priamo EÚ² a vnútroštátne orgány nemajú možnosť voľného uváženia, nepredstavujú tieto štátne zdroje a neaplikujú sa pravidlá ŠP.

¹ cenu nižšiu ako je trhovú

2.1.1.2 Existencia podniku

Zásadným kritériom pre aplikáciu pravidiel ŠP je otázka existencie podniku, ktorý je v dôsledku podpory zvýhodnený.

ESD definoval podniky ako subjekty vykonávajúce HČ bez ohľadu na ich právne postavenie a spôsob ich financovania. Podnikom môže byť nezisková alebo príspevková organizácia za predpokladu výkonu HČ. Klasifikácia subjektu ako podniku sa teda vždy týka konkrétnej činnosti. Subjekt vykonávajúci HČ aj NČ sa pokladá za podnik len v súvislosti s vykonávaním HČ.

ESD konzistentne uvádza, že každá činnosť, ktorá spočíva v ponuke tovaru a služieb na trhu je hospodárska. Rozhodnutie verejnej moci nedovoľí tretím stranám poskytovať určitú službu nevylučuje existenciu trhu. Stačí, ak by boli iné subjekty ochotné a schopné poskytovať službu.

2.1.1.3 Poskytnutie výhody

K zvýhodneniu určitého podniku dochádza, keď poskytnutím štátnych prostriedkov podnik získa výhodu, ktorú by za bežných trhových podmienok nezískal bez zásahu štátu. Výhoda je prítomná vždy, keď sa v dôsledku zásahu štátu zlepši finančná situácia podniku. Porovná sa situácia po prijatí opatrenia so situáciou, ak by sa opatrenie neprijalo. Výhodou je aj oslobodenie od hospodárskej záťaže, teda zníženie poplatkov.

Príklady zvýhodnenia môžu byť: spoločnosť kúpi / prenajme si pozemok vlastnený verejnou inštitúciou (napr. firma od obce) za cenu nižšiu než je trhová; spoločnosť predá štátu pozemok za cenu vyššiu než je trhová; spoločnosť využíva zvýhodnený prístup k infraštruktúre zadarmo; spoločnosť získa záruku štátu za úver; spoločnosť získa príspevok na reklame a podobne.

Opatrenie môže predstavovať zároveň priamu výhodu pre jeden podnik, ktorý je príjemcom opatrenia i nepriamu výhodu pre iné podniky na nasledujúcich úrovniach činnosti. Nepriama výhoda je vo všeobecnosti prítomná, keď je opatrenie navrhnuté tak, že jeho sekundárne účinky sú nasmerované na identifikovateľné podniky.

V niektorých prípadoch výhody poskytnuté členskými štátmi podnikom nie sú zakázané, lebo nedochádza k získaniu výhody, ktorú by podnik na trhu nezískal. Ide o situáciu, kedy je preukázateľné, že rovnako ako postupuje štát, by postupoval aj súkromný investor v trhových podmienkach. Dotknutý podnik tak nezískava prospech z hospodárskej výhody, ktorú by na trhu nezískal a táto situácia sa nepovažuje za ŠP. Podrobnejšie je test investora v trhovom hospodárstve vysvetlený v nasledujúcej časti týkajúcej sa výnimiek, pri podpore ktorých nedochádza k poskytnutiu ŠP.

2.1.1.4 Selektívnosť poskytovanej podpory

Pravidlá ŠP sa týkajú len tých opatrení, ktoré selektívnym spôsobom zvýhodňujú niektoré podniky alebo kategórie podnikov. Opatrenie, ktoré sa prima facie týkajú všetkých, ale sú obmedzené právomocou voľného uváženia správnych orgánov, sú selektívne.

Ide o situácie, kedy príjemca podpory získava zvýhodnenie na úkor ostatných konkurentov, tzn. opatrenie nie je všeobecného charakteru pre všetky subjekty v danom členskom štáte bez rozdielu.

Opatrenie je považované za selektívne vo chvíli, keď poskytovateľ podpory uplatňuje voľné uváženia pri výbere príjemcu pomoci alebo ak je obmedzená platnosť opatrenia iba na časť územia členského štátu alebo určité odvetvie výroby.

2.1.1.5 Narušenie hospodárskej súťaže a vplyv na obchod

Podpora podnikov z verejných zdrojov je zakázaná len vtedy, keď narúša/hrozí narušením hospodárskej súťaže a zároveň ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi. Narušenie súťaže sa predpokladá, keď štát poskytne výhodu podniku v liberalizovanom odvetví, v ktorom existuje alebo môže existovať súťaž. Podpora nemusí viesť k vyššiemu trhovému podielu, stačí ak umožňuje udržať sa na trhu.

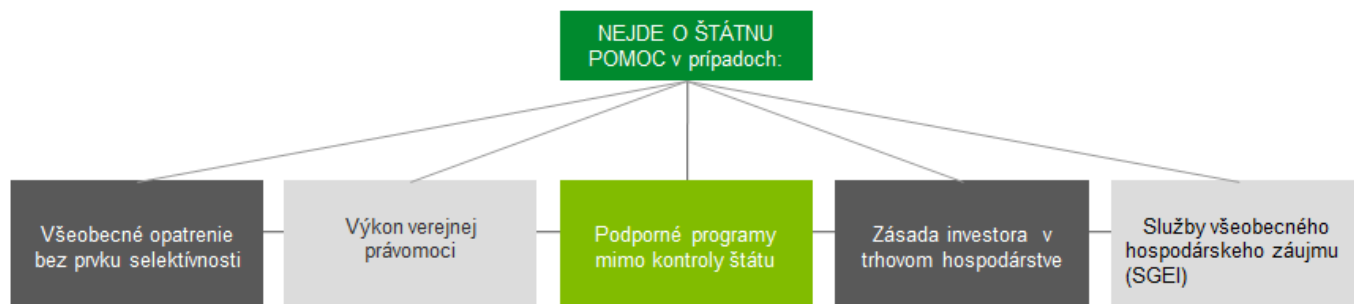
² napr. finančné prostriedky poskytnuté v rámci programu Horizont 2020 alebo COSME

Narušenie súťaže a vplyv na obchod nemusia byť významné. Výhoda podniku na trhu, ktorý je otvorený sa spravidla bude považovať za opatrenie narúšajúce súťaž, ktoré zároveň môže mať vplyv na obchod medzi členskými štátmi. Neexistuje percento pod úrovňou ktorého možno tvrdiť, že obchod medzi štátmi nebol ovplyvnený. Relatívne malá suma pomoci alebo relatívne malá veľkosť prijímajúceho podniku neznamena a priori, že obchod medzi členskými štátmi nemôže byť ovplyvnený.

2.1.2 Činnosti, pri podpore ktorých nedochádza k poskytnutiu štátnej pomoci

V prípade nižšie uvedených aktivít a situácií sa vo všeobecnosti nejedná o poskytnutie ŠP, z dôvodu absencie prítomnosti niektorého z kritérií ŠP (napríklad výhody alebo selektívnosti).

Schéma č. 2: Prípady, v ktorých verejná podpora nie je ŠP

2.1.2.1 Všeobecné opatrenia bez prvku selektívnosti

Všeobecné opatrenia, ktoré sú reálne otvorené pre všetky podniky pôsobiace v členskom štáte na rovnocennom základe, nie sú selektívne. Na to, aby mali opatrenia skutočne všeobecnú povahu, ich rozsah pôsobnosti nesmie byť de facto ohraničený faktormi, ktoré obmedzujú ich praktický účinok. Veľký počet oprávnených podnikov ani rozmanitosť a veľkosť odvetví, do ktorých podniky patria, nie sú dôvodom na vyvodenie záveru, že iniciatíva štátu predstavuje všeobecné opatrenie hospodárskej politiky, ak toto opatrenie nemôžu využiť všetky odvetvia. Samotná skutočnosť, že rozsah opatrenia je vymedzený objektívnym spôsobom, nestačí na stanovenie všeobecnej povahy opatrenia a nevylučuje selektívnosť.

2.1.2.2 Výkon verejnej právomoci

Z judikatúry vyplýva, že nejde o ŠP v prípade, že štát „vykonáva verejnú právomoc“, alebo subjekty konajú „ako verejné orgány“. Ide o oblasti, ktoré sú súčasťou základných funkcií štátu ako je armáda, polícia, bezpečnosť, riadenie letovej prevádzky a námornej dopravy, dohľad proti znečisťovaniu a pod. Neexistuje konečný zoznam a závisí od situácie v danom štáte, ktorá aktivita obhájiteľne predstavuje výkon verejnej moci. V niektorých prípadoch sa tak pravidlá ŠP nebudú musieť aplikovať ani na sociálne zabezpečenie, zdravotnú starostlivosť, vzdelávanie a nezávislý výskum.

V súlade s ustanovením čl. 106 ods. 2 ZFEU podniky poverené poskytovaním služby všeobecného hospodárskeho záujmu (ďalej len “SGEI”) alebo podniky, ktoré majú povahu fiškálneho monopolu, podliehajú pravidlám hospodárskej súťaže za predpokladu, že ich uplatňovanie neznemožňuje plniť úlohy, ktoré im boli zverené.

2.1.2.3 Podporné programy mimo kontroly členského štátu

Financovanie zo strany EÚ, ktoré centrálné spravujú inštitúcie, agentúry, spoločné podniky alebo iné orgány Únie a ktoré nie je priamo ani nepriamo pod kontrolou členských štátov, nepredstavuje štátnu pomoc. Ak je takéto financovanie zo strany Únie kombinované so ŠP, potom sa bude len táto ŠP zohľadňovať pri určovaní toho, či sú dodržané prahové hodnoty vymedzujúce notifikačnú povinnosť a maximálne intenzity pomoci, alebo v kontexte tohto rámca, len táto ŠP bude podliehať posúdeniu zlučiteľnosti.

2.1.2.4 Zásada investora v trhovom hospodárstve

Hospodárske transakcie, ktoré vykonáva verejný podnik, neposkytujú výhodu druhej strane, a teda nepredstavujú ŠP, ak sa vykonávajú v súlade s bežnými trhovými podmienkami.

ESD zaviedol „zásadu investora v trhovom hospodárstve“ (ďalej len „MEIP“), prostredníctvom ktorej sa identifikuje prítomnosť ŠP v prípadoch verejných investícií (najmä pri kapitálových injekciách podnikom). Na stanovenie, či investícia verejného subjektu predstavuje ŠP, je potrebné posúdiť, či by súkromný investor v bežných trhových podmienkach mohol mať záujem uskutočniť predmetnú investíciu.

Judikatúrou boli rozvinuté aj koncepty „kritériá súkromného veriteľa“ a „kritériá súkromného predávajúceho“, ktoré sú obmenami MEIP. S cieľom určiť, či transakcie neposkytujú výhodu, sa má správanie verejných podnikov porovnávať so správaním súkromných podnikov v obdobných situáciách.

Súlad zásahu štátu sa musí posudzovať ex ante s ohľadom na informácie dostupné v čase rozhodovania. Ak štát tvrdí, že transakcia je v súlade s MEIP, musí poskytnúť dôkazy, že rozhodnutie sa prijalo na základe hodnotení porovnateľných s tými, ktoré by uskutočnil racionálny súkromný subjekt.

2.1.2.5 Náhrady za služby všeobecného hospodárskeho záujmu

Pojem SGEI predstavujú HČ, ktoré prinášajú výsledky vo verejnom záujme, ktoré by na trhu neboli bez verejného zásahu vykonávané (alebo by boli vykonávané za iných podmienok, pokiaľ ide o kvalitu, bezpečnosť, dostupnosť, rovnaké zaobchádzanie či univerzálny prístup).

Pôjde o HČ, ktoré vykazujú osobitné črty v porovnaní s ostatnými, a ktoré by podnik poverený poskytovaním na seba neprevzal, ak by myslel na svoje obchodné záujmy (prípadne by ich neprevzal v takom rozsahu alebo za daných podmienok). Záväzok poskytovať verejné služby vzniká poskytovateľovi na základe poverenia.

Štyri kumulatívne podmienky, pri ktorých náhrada za SGEI nepredstavuje ŠP definoval ESD vo svojom rozsudku vo veci Altmark³ nasledovne:

- a) podnik, bol poverený realizáciou záväzkov služby vo verejnom záujme a tie boli jasne definované,
- b) kritériá, na výpočet kompenzácie boli vopred určené objektívnym a transparentným spôsobom,
- c) kompenzácia nepresahuje sumu všetkých výdavkov pri plnení záväzkov SGEI, zohľadniac pri tom súvisiace príjmy ako aj primeraný zisk,
- d) ak sa výber podniku povereného realizáciou záväzkov SGEI neuskutočnil prostredníctvom výberového konania v rámci verejnej súťaže, výška kompenzácie je určená na základe analýzy výdavkov, ktoré by typický podnik, dobre riadený a primerane vybavený vynaložil pri ich realizácii, zohľadniac súvisiace príjmy a primeraný zisk.

2.2 Nehospodárske činnosti v oblasti výskumu a vývoja

Pre vyhodnotenie prítomnosti prvku ŠP je zásadná aplikácia ustanovení Rámca a návrhu Oznámenia o ŠP, v ktorých sa EK zaoberá HČ a NČ v oblasti VaV.

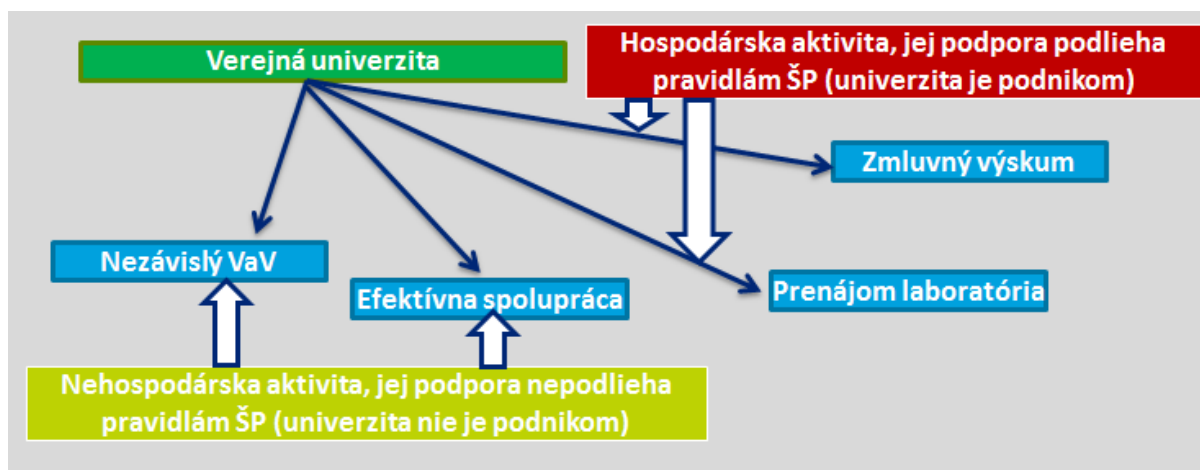
Keďže podnikom sa rozumie každý subjekt, ktorý vykonáva hospodársku činnosť bez ohľadu na právnu formu a spôsob financovania, prítomnosť ŠP bude plne závisieť od povahy konkrétnej činnosti.

Kľúčovou je odpoveď na otázku týkajúcu sa hospodárskej alebo nehospodárskej povahy podporovaných činností.

Subjekt vykonávajúci HČ aj NČ sa pokladá za podnik len v súvislosti s vykonávaním HČ. Za týmto účelom musí byť financovanie HČ a NČ jasne oddelené.

Schéma č.3: Príklady hospodárskych a nehospodárskych činností výskumnej organizácie

³ rozsudok Súdneho dvora z 24. júla 2003 vo veci Altmark Trans GmbH, C-280/2000

Rámec uvádza podrobné podmienky, za splnenia ktorých je možné niektoré aktivity realizované VO a VI považovať za nehospodárske a následne tak ani ich financovanie nebude nepodliehať pravidlám ŠP.

Nehospodársku povahu majú vo všeobecnosti najmä základné činnosti VO a VI a činnosti v oblasti transferu poznatkov, konkrétne:

a) vykonávanie základných činností nehospodárskej povahy ako sú:

- vzdelávanie zamerané na zvýšenie kvalifikácie ľudských zdrojov,
- nezávislý VaV s cieľom rozšíriť poznatky vrátane efektívnej spolupráce s podnikmi,
- rozsiahle šírenie výsledkov VaV (konferencie, publikovanie, otvorené databázy);

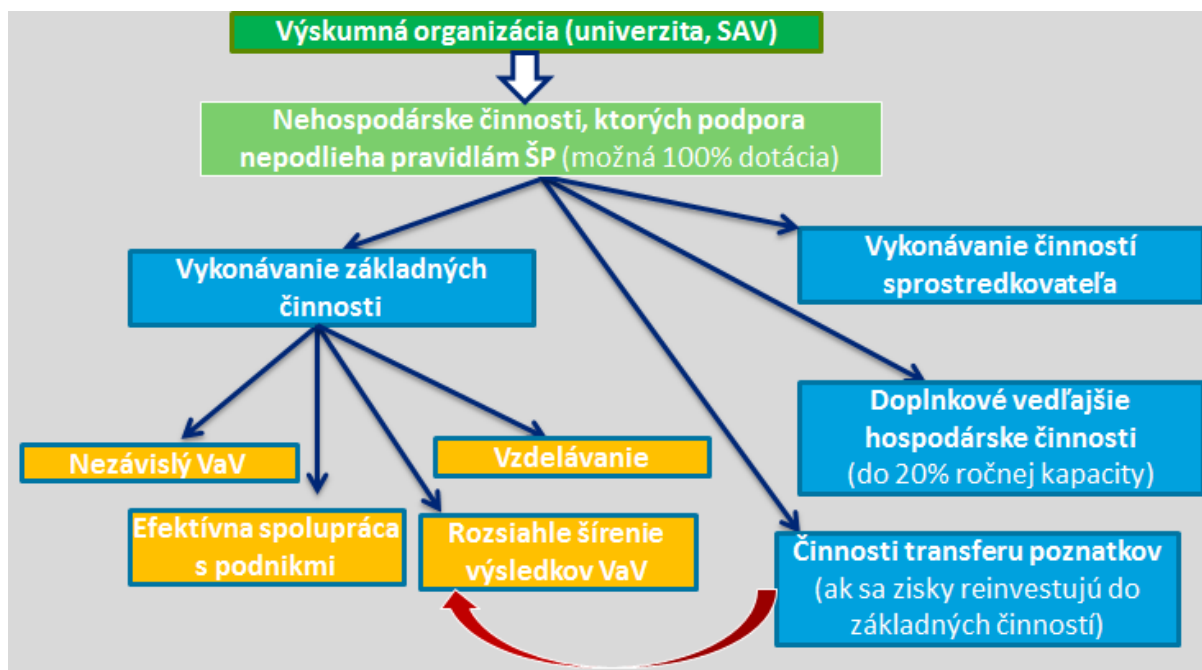
b) vykonávanie činností transferu poznatkov za predpokladu, že sa všetky zisky z uvedených činností opätovne investujú do základných činností;

c) HČ ako doplnková k NČ, pričom nepresahuje 20 % ročnej kapacity príslušného subjektu (nie je dôležitá právna subjektivita, ale berie sa do úvahy funkčná jednotka ako pracovisko, laboratórium) a využívajú sa rovnaké vstupy (materiál, zariadenia, pracovná sila a fixný kapitál) ako NČ⁴;

d) vykonávanie činností sprostredkovateľa, ktorý poskytuje VaV služby podnikom za zvýhodnených podmienok (napríklad za zníženú cenu), pričom prevádza všetky výhody spojené s verejným financovaním na konečných príjemcov - podniky (na ktorých sa aplikujú pravidlá ŠP); pričom za sprostredkovateľa bol vybratý vo verejnej súťaži.

Schéma č.4: Nehospodárske činnosti výskumnej organizácie nepodliehajúce pravidlám ŠP

⁴ Požiadavky na doplnkovosť hospodárskej činnosti sú uvedené v časti 4.3.3 tohto dokumentu

NČ sa tak rozumejú všeobecné aktivity naplňajúce hlavný účel existencie VO, teda vykonávanie základného výskumu, šírenie výsledkov VaV formou výučby, publikovania alebo prenosu technológií.

Aj NČ môže prinášať príjmy - napr. príjmy z licencie, z publikačnej činnosti, na zachovanie ich nehospodárske povahy musia byť všetky zisky investované späť do základných činností.

Osobitnou situáciou, kedy VO a VI nepodlieha pravidlám ŠP je také poskytovanie VaV služieb, ktoré má len vedľajšiu povahu a limitovaný ročný rozsah alebo výkon „sprostredkovateľa“, keď všetky výhody sú na transparentnom základe prenášané na konečných používateľov takýchto služieb.

Najdôležitejšou príležitosťou pre VO a VI ako sa spojiť vo VaV s potrebami podnikateľskej praxe a pritom nestratiť možnosť plného pokrytia nákladov je realizácia projektov efektívnej spolupráce s podnikmi a inými VO za podmienok uvádzaných v ďalšom texte. Projekty efektívnej spolupráce sú chápané ako nehospodárska aktivita VO a VI ako ich základná činnosť.

2.2.1 Výkon základných činností výskumnej organizácie a výskumných infraštruktúr

Podľa článku 19 písm.a) Rámca nehospodársky charakter majú vo všeobecnosti základné činnosti VO a VI, za ktoré sa pokladajú najmä:

- Vzdelávanie zamerané na zvýšenie počtu kvalifikovaných ľudských zdrojov a zlepšenie ich kvalifikácie.

V súlade s judikatúrou a rozhodovacou praxou EK a ako bolo vysvetlené v Oznámení o pojme ŠP a Oznámení o SGEI (body 26 až 29) sa vzdelávanie organizované vo verejných zariadeniach v rámci vnútroštátneho systému vzdelávania, ktoré je prevažne alebo úplne financované štátom a štát nad ním vykonáva dohľad, pokladá za NČ.

Odborná príprava pracovnej sily v zmysle pravidiel ŠP pre pomoc na podporu vzdelávania sa nepovažuje za NČ vykonávanú VO.

- Nezávislý VaV s cieľom rozšíriť poznatky a lepšie porozumieť daným témam vrátane spolupráce pri VaV, ak sa VO a VI zapájajú do efektívnej spolupráce. Poskytovanie služieb v oblasti VaV a VaV vykonávaný v mene podnikov sa nepovažujú za nezávislý VaV
- Rozsiahle šírenie výsledkov VaV na nevýlučnom a nediskriminačnom základe, napríklad prostredníctvom výučby, databáz s voľným prístupom, verejne prístupných publikácií alebo otvoreného softvéru

2.2.2 Činnosti transferu poznatkov

Transfer technológií a znalostí je prenos technických a technologických riešení, výsledkov výskumu, vedomostí, poznatkov, zručností a výrobných metód z VO do podnikovej praxe. Je podstatné, že sa jedná o transfery smerujúce do podnikov a podniky za ne VO platia.

Cieľom transferov je zabezpečenie prístupu k vedeckému a technologickému vývoju širšiemu okruhu používateľov, ktorí môžu potom ďalej rozvíjať a využívať technológie a znalosti pri vývoji nových produktov, procesov, materiálov alebo služieb. Tu je podstatné, že sa jedná o celú škálu aktivít, v rámci ktorých dochádza k prenosu určitých typov výsledkov do praxe. Nie je teda rozhodujúce, či táto činnosť pomenovaná ako "zmluvný výskum", "predaj licencie", alebo inak, dôležité je, že dochádza k transferu technológií a poznatkov do podnikov a späť sú získavané finančné prostriedky.

Príjem z licencie pod hospodársku činnosť nespadá. U VO sa jedná o prejav ich VaV činnosti a potvrdenie zmyslu ich existencie. Príjem sa započítava z hľadiska komunitárneho práva pod NČ a neplatí pre ňu obmedzenia, ktoré platia pre HČ. Príjem z licencie je však samozrejme nutné reinvestovať do NČ.

Podľa článku 19 písm.b) Rámca, nehospodársky charakter majú vo všeobecnosti činnosti v rámci transferu poznatkov, ak sú vykonávané buď:

- VO a VI (vrátane ich oddelení alebo pobočiek), alebo
- spoločne s ďalšími takýmito subjektmi alebo v ich mene
- a ak sa všetky zisky z uvedených činností opätovne investujú do základných činností VO a VI.

Bod 15 písm. v) Rámec „transfer poznatkov“

každý postup, ktorého cieľom je získavanie, zhromažďovanie a zdieľanie explicitných a implicitných poznatkov vrátane zručností a kompetencií v hospodárskych aj nehospodárskych činnostiach,

ako sú spolupráca pri výskume, poradenstvo, poskytovanie licencií, zakladanie spoločností typu spin-off, publikovanie a mobilita výskumných pracovníkov a ďalšieho personálu zapojeného do týchto činností.

Okrem vedeckých a technických poznatkov zahŕňa aj iné druhy poznatkov, napr. poznatky týkajúce sa používania noriem a predpisov, v ktorých sú obsiahnuté, a poznatky o prostredí zastupujúcim skutočné prevádzkové podmienky a o metódach organizačnej inovácie, ako aj riadenie poznatkov v súvislosti s určovaním, získavaním, zabezpečením, ochranou a využívaním nehmotných aktív;

Nehospodárska povaha uvedených činností zostáva nedotknutá aj v prípade zmluvného poskytovania zodpovedajúcich služieb tretími stranami, pokiaľ boli tieto vybrané prostredníctvom verejnej súťaže.

Podľa odpovede EK v súvislosti s transferom poznatkov, dcérske spoločnosti univerzít (napríklad spin off) zriadené za účelom transferu poznatkov sa sami osebe nepovažujú za VO, ale sú chápané ako integrálna súčasť VO a zisky sa musia investovať do základných činností príslušnej VO.

2.2.3 Doplnková (vedľajšia) hospodárska aktivita

Podľa bodu 20 Rámca, ak sa určitá VO a VI využíva na HČ aj NČ, pravidlá ŠP sa vzťahujú na verejné financovanie iba v tom rozsahu, v akom toto financovanie pokrýva náklady spojené s HČ. Výnimku z aplikácie pravidiel ŠP možno aplikovať len na doplnkové (vedľajšie) realizovanie HČ popri hlavnej NČ. Za vedľajšiu HČ sa bude považovať zmluvný výskum, služby VaV, prenájom zariadení a priestorov, ktoré za trhových podmienok poskytuje VO prostredníctvom verejne podporenej VI podnikom.

Ak sa VO a VI využíva takmer výlučne na NČ, na jej financovanie sa nebudú vzťahovať pravidlá ŠP za predpokladu, že:

- jej hospodárske využitie zostáva čisto vedľajšie, tzn. že ide o činnosť, ktorá je priamo spojená s prevádzkou VO a VI a je pre ňu nevyhnutná alebo je neoddeliteľne previazaná⁵ s hlavným využitím na činnosti nehospodárskeho charakteru a
- jej rozsah je obmedzený.

Nevyhnutnosť a previazanosť HČ na NČ bude v zmysle bodu 20 Rámca splnená v prípade, že:

- na HČ sa budú spotrebúvať presne tie isté vstupy ako na NČ, (napríklad rovnaký materiál, zariadenia, pracovná sila a fixný kapitál)

Obmedzený rozsah HČ bude v zmysle bodu 20 Rámca splnený v prípade, že

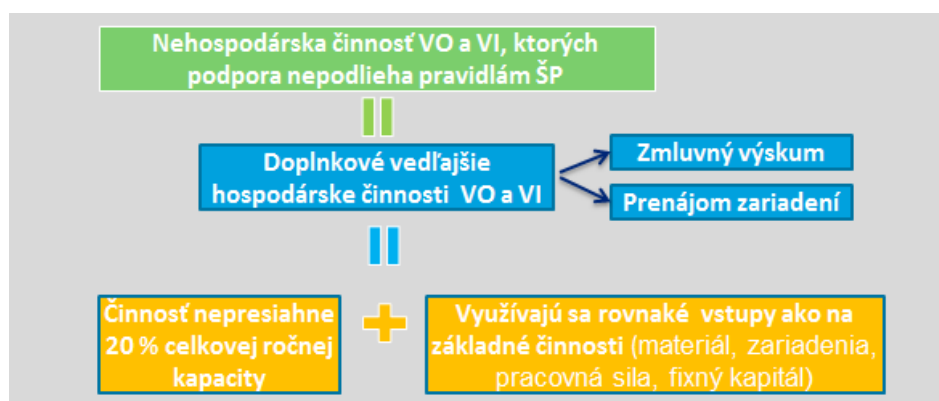
- kapacita pridelená každoročne na takéto HČ nepresiahne 20 % celkovej ročnej kapacity príslušného subjektu. Subjekt v tomto prípade nie je chápaný ako samostatná právna entita, ale ako funkčná jednotka, napríklad pracovisko, laboratórium, vnútorná organizačná jednotka vybavená príslušnou VI, ktorá je schopná samostatne vykonávať dané VaV úlohy.

Celková ročná kapacita príslušného subjektu nie je v právnych predpisoch GBER ani v Rámci definovaná a podľa EK je dôvodom flexibilita v prístupe k jej meraniu. EK uvádza, že v závislosti od konkrétnych okolností, môže byť použitý napríklad ročný časový fond využívania alebo ročná hodnota spotrebovaných vstupov (materiál, zariadenia, pracovná sila a fixný kapitál).

EK objasňuje pojem "príslušný subjekt", ktorého ročná kapacita sa bude sledovať, ako konkrétnu funkčnú jednotku, infraštruktúru, pracovisko, laboratórium, oddelenie, ktoré vďaka svojej organizačnej štruktúre, materiálno-technickému vybaveniu a personálu, dokáže samostatne vykonávať dané VaV aktivity a to bez ohľadu na právnu subjektivitu takejto jednotky. Relevantná bude kapacita danej funkčnej jednotky, nie právnickej osoby.

Monitorovanie využívania ročnej kapacity by malo prebiehať počas celej doby odpisovania podporenej infraštruktúry. Účelom je zabezpečiť spätné vymáhanie pomoci, v prípade, že v praxi dôjde k vyššiemu ako doplnkovému využívaniu podporenej infraštruktúry na hospodárske aktivity, čo nebolo pôvodne očakávané pri podpore.

Schéma č.5: Doplnkové hospodárske činnosti VO a VI nepodliehajúce pravidlám SP

Pre doplnkovosť aktivity je teda nevyhnutné nielen dodržanie kvantitatívneho stropu 20% ročnej kapacity, ale aj naplnenie kvalitatívneho kritéria, ktoré spočíva v rovnakých vstupoch pre hospodárske aj nehospodárske aktivity.

2.3 Hospodárske činnosti v oblasti výskumu a vývoja

Hospodársku povahu bude mať najmä zmluvný výskum, poskytovanie výskumných služieb, prenájom priestorov, zariadení, poskytovanie licencií a personálny lízing.

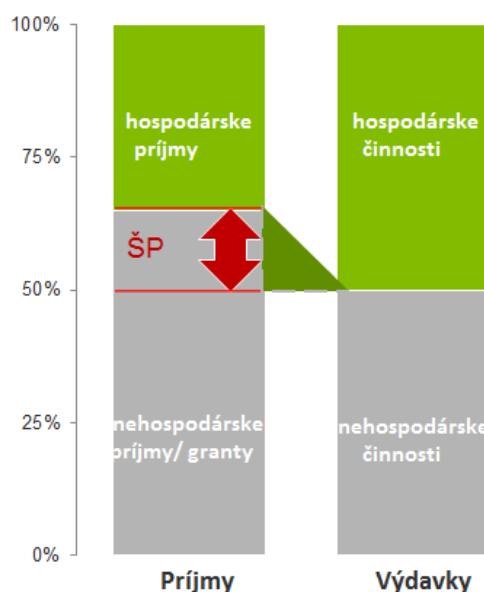
⁵článok 2,1,1., bod 20 Rámec

Pravidlá ŠP sa vzťahujú na verejné financovanie iba v tom rozsahu, v akom toto financovanie pokrýva náklady spojené s HČ. Preto VO a VI, ktoré v praxi realizujú HČ aj NČ musia výdavky a príjmy spojené s HČ účtovať osobitne, aby sa zabránilo krížovej dotácii HČ.

Ak je VO a VI súčasne financovaná z verejných aj súkromných zdrojov, pôjde podľa EK o takýto prípad vtedy, keď:

- verejné financovanie pridelené príslušnému subjektu na konkrétne účtovné obdobie presiahne náklady, ktoré mu v tomto období vzniknú v súvislosti s NČ.

Schéma č.6: Prípad, kedy verejné financovanie nehopodárskych činností VO presahuje ich náklady

Oprávnené výdavky pre ŠP na VaV projekty sú výdavky na zmluvný výskum, poznatky a patenty zakúpené alebo licencované z vonkajších zdrojov na základe zásady trhového odstupu, keď sa podmienky transakcie medzi zmluvnými stranami nelíšia od tých, ktoré by boli stanovené medzi nezávislými podnikmi a neobsahujú žiadny prvok kolízie.

Za transakciu spĺňajúcu zásadu trhového odstupu sa považuje akákoľvek transakcia, ktorej predchádzal otvorený, transparentný a nediskriminačný postup.

2.3.1 Zmena povahy činnosti

Samotné priznanie dotácie neznamena, že sa legálne poskytnutá dotácia nemôže v dôsledku správania príjemcu, respektíve zmenou jeho správania, zmeniť na nezlučiteľnú ŠP.

Príklady takéhoto správania môžu byť:

- porušenie povinností reinvestície zisku,
- prevedenie výhody (nepriama ŠP) na iný subjekt,
- nedodržanie podmienok spolupráce VO s podnikmi tak, ako to stanovuje Rámec.

Zodpovednosť za poskytnutie nezlučiteľnej ŠP nesie príjemca (v prípade priamej ŠP), nie poskytovateľ samotnej pomoci. V prípade prevedenia výhody/ podpory na podnik mimo príjemcov sa jedná o spoločnú zodpovednosť príjemcu a takto zvýhodnených podnikov (tzv. prípad nepriamej ŠP).

2.4 Špecifické pravidlá ŠP pri podpore projektov výskumu a vývoja

EK určila niekoľko opatrení v oblasti VaV, pri ktorých môže byť ŠP zlučiteľná s vnútorným trhom:

- a) pomoc na výskumné a vývojové projekty

ŠP môže byť zlučiteľná, ak podporovaná časť výskumného projektu patrí do kategórií základného výskumu a aplikovaného výskumu, pričom aplikovaný výskum je možné rozdeliť na priemyselný výskum a experimentálny vývoj. Takáto pomoc je zameraná najmä na zlyhanie trhu v súvislosti s pozitívnymi externalitami (prelievanie poznatkov), ale môže riešiť aj zlyhanie trhu zapríčinené neúplnými a asymetrickými informáciami alebo (najmä pri projektoch spolupráce) zlyhaním koordinácie;

b) pomoc na štúdie uskutočniteľnosti

ŠP môže byť zlučiteľná, ak ide o štúdiu v súvislosti s projektmi v oblasti VaV, ktorá je zameraná na prekonanie zlyhania trhu spôsobeného najmä neúplnými a asymetrickými informáciami;

c) pomoc na zriadenie a modernizáciu výskumných infraštruktúr

ŠP môže byť zlučiteľná a rieši zlyhanie trhu vyplývajúce z koordinačných ťažkostí. Vysokokvalitné VI sú stále viac potrebné pre prelomový výskum, pretože priťahujú odborníkov z celého sveta a sú nevyhnutné napríklad pre informačné a komunikačné technológie a kľúčové podporné technológie;

d) pomoc na inovačné činnosti

ŠP môže byť zlučiteľná a je zameraná na zlyhanie trhu v súvislosti s pozitívnymi externalitami (prelievanie poznatkov) a koordinačnými ťažkosťami. Pokiaľ ide o malé a stredné podniky (ďalej len „MSP“), takáto pomoc na inovácie môže byť poskytnutá na získanie, schválenie a obranu patentov a iných nehmotných aktív, na vyslanie vysokokvalifikovaných pracovníkov a na získanie poradenských služieb zameraných na inovácie a služby na podporu inovácií. S cieľom podporiť spoluprácu veľkých podnikov s MSP v rámci činností inovácie procesov a organizačnej inovácie je okrem toho možné podporiť takisto náklady, ktoré pri takýchto činnostiach vzniknú MSP aj veľkým podnikom;

e) pomoc pre inovačné zoskupenia

ŠP môže byť zlučiteľná a je zameraná na riešenie zlyhaní trhu spojených s problémami v oblasti koordinácie, ktoré bránia rozvoju zoskupení alebo obmedzujú vzájomné pôsobenie a toky poznatkov v rámci zoskupení a medzi nimi. ŠP by mohla prispieť k vyriešeniu tohto problému podporou investícií do otvorených a zdieľaných infraštruktúr pre inovačné zoskupenia, a takisto podporou fungovania zoskupení, poskytovanou v priebehu desiatich rokov v záujme zlepšenia spolupráce, vytvárania sietí a vzdelávania.

Tabuľka č.1: Prehľad výnimiek/kategórii podľa GBER v oblasti VaV a I

Článok GBER	Kategória pomoci (výnimka)	Notifikačná hranica	Základná intenzita pomoci (veľký podnik)	Oprávnené náklady
25	Pomoc na výskumné a vývojové projekty – Základný výskum	40 mil. Eur na jeden podnik a jeden projekt	100%	náklady na personál odpisy zariadení a vybavenia odpisy budov, cena pozemku
25	Pomoc na výskumné a vývojové projekty - Priemyselný výskum	20 mil. Eur na jeden podnik a jeden projekt	50% (možný bonus +15% pri ES)	náklady na zmluvný výskum, licencie a poradenské služby režijné a prevádzkové náklady (materiál, dodávky energií)
25	Pomoc na výskumné a vývojové projekty – Experimentálny vývoj	15 mil. Eur na jeden podnik a jeden projekt	25% (možný bonus +15% pri ES)	
25	Pomoc na výskumné a vývojové projekty – štúdie uskutočniteľnosti	7,5 mil. Eur na jednu štúdiu	50% (nie je možný bonus)	náklady vynaložené na štúdiu (interné alebo externé)
26	Investičná pomoc na výskumné infraštruktúry	20 mil. Eur na jednu infraštruktúru	50% (nie je možný bonus)	investičné náklady na nehmotné a hmotné aktíva
27	Pomoc pre inovačné zoskupenia / klastrové organizácie	7,5 mil. Eur na jedno zoskupenie	50% (možný bonus +15%, ak je v znevýhodnenom regióne)	investičné náklady na nehmotné a hmotné aktíva náklady na personál a administratívu klastra
28	Pomoc na inovácie pre MSP*	5 mil. Eur na jeden podnik a jeden projekt	50% (možné zvýšenie na 100% , ak je do 200 tis. Eur)	náklady na získanie, ochranu patentov poradenské služby vyslanie VaV pracovníkov
29	Pomoc na inováciu procesu a na organizačnú inováciu:	7,5 mil. Eur na jeden podnik a jeden projekt	15% (podmienkou je efektívna spolupráca s MSP, ten intenzitu 50%,)	náklady na personál odpisy zariadení, budov, pozemku, zmluvný výskum, licencie a poradenské služby prevádzkové náklady

* výnimka podľa čl.28 GBER sa vzťahuje len na malé a stredné podniky (MSP)

2.4.1 Pomoc na výskumné a vývojové projekty

V zmysle bodu 15 písm. cc) Rámca je projekt v oblasti VaV súbor činností patriacich do jednej alebo viacerých kategórií VaV, ktorý má splniť nedeliteľnú úlohu presného hospodárskeho, vedeckého alebo technického charakteru s vopred vymedzenými cieľmi.

Projekt môže tvoriť viacero pracovných celkov, činností a zahŕňa kroky na dosiahnutie cieľov, očakávané výdavky a merateľné výstupy.

Keď nie je možné jasne od seba oddeliť dva alebo viacej projektov v oblasti VaV, najmä ak tieto projekty nemajú samostatné vyhliadky na technologický úspech, považujú sa za jediný projekt.

Čl. 25 (2,3) GBER

Podporovaná časť VaV projektu v plnej miere patrí do jednej alebo viacerých kategórií VaV. Oprávnené náklady VaV projektu sa priradia ku konkrétnej kategórii VaV.

Ak projekt zahŕňa rôzne úlohy, každá úloha by mala byť označená za patriacu do niektorej alebo žiadnej z uvedených kategórií.

- a) „základný výskum“⁶ je experimentálna alebo teoretická práca vykonávaná najmä s cieľom získať nové poznatky o podstatných základoch javov a o pozorovateľných skutočnostiach bez plánovaného priameho komerčného uplatnenia alebo použitia;
- b) „priemyselný výskum“⁷ je plánovaný výskum alebo kritický prieskum zameraný na získanie nových poznatkov a zručností pre vývoj nových výrobkov, procesov alebo služieb alebo na dosiahnutie významného zlepšenia existujúcich výrobkov, procesov alebo služieb. Patrí k nemu vývoj častí komplexných systémov a môže zahŕňať aj stavbu prototypov v laboratórnych podmienkach alebo v podmienkach so simulovanými rozhraniami prepojenými na existujúce systémy, ako aj pilotné linky, ak sú potrebné pre priemyselný výskum, a to najmä na schválenie generickej technológie;
- c) „experimentálny vývoj“⁸ - je získavanie, kombinovanie, formovanie a používanie existujúcich vedeckých, technologických, obchodných a iných relevantných poznatkov a zručností s cieľom vyvinúť nové alebo vylepšené výrobky, postupy alebo služby. Môže zahŕňať napríklad aj činnosti zamerané na koncepčnú definíciu, plánovanie a dokumentáciu nových výrobkov, postupov alebo služieb.

Experimentálny vývoj môže zahŕňať vývoj prototypov, názorné predvádzanie, pilotné projekty, testovanie a overovanie nových alebo vylepšených výrobkov, procesov alebo služieb v prostredí zastupujúcim skutočné prevádzkové podmienky, kde primárnym cieľom je ďalej technicky vylepšiť výrobky, procesy alebo služby, ktoré nie sú ešte do veľkej miery stanovené.

- d) Vývoj komerčne využiteľných prototypov a pilotných projektov sem patrí aj vtedy, keď sú tieto nevyhnutne konečným obchodným výrobkom a ich výroba je príliš nákladná, než aby boli použité výlučne na účely predvádzania a overovania. Experimentálny vývoj nezahŕňa bežné alebo pravidelné úpravy existujúcich výrobkov, výrobných liniek, výrobných postupov, služieb a ostatných prebiehajúcich operácií, ani ak by takéto úpravy predstavovali zlepšenia. „Štúdia uskutočniteľnosti“⁹ je hodnotenie a analýza potenciálu projektu s cieľom pomôcť pri rozhodovaní prostredníctvom objektívneho a racionálneho odhalenia silných a slabých stránok, možností a rizík, ako aj identifikovať zdroje potrebné na jeho realizáciu a jeho vyhliadky na úspech.

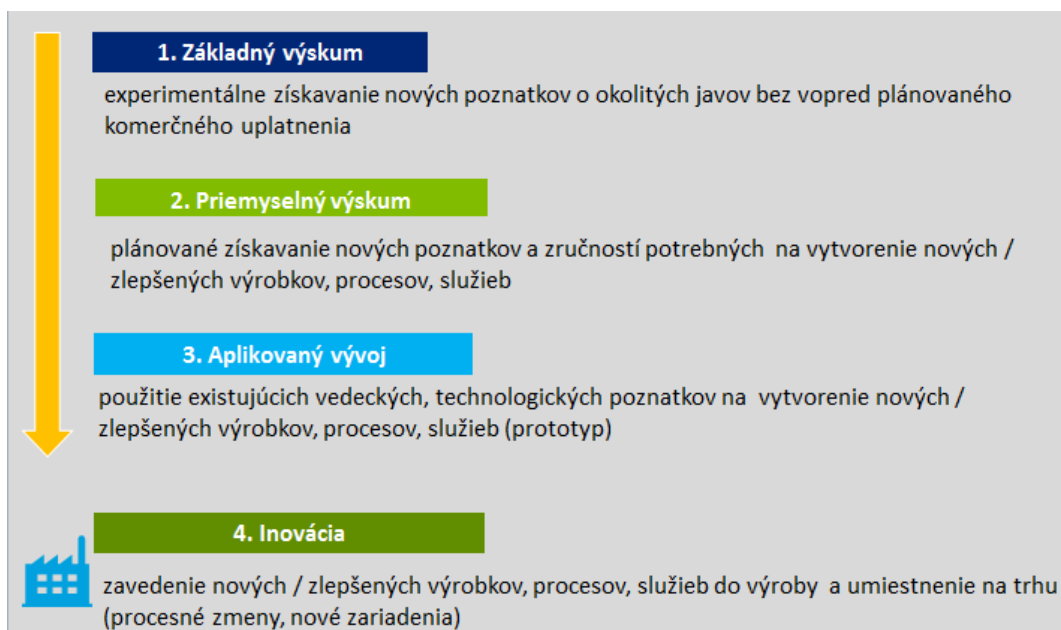
Schéma č. 7: Zjednodušený priebeh VaV cyklu

⁶ čl.2 ods.84 GBER

⁷ čl.2 ods.85 GBER

⁸ čl.2 ods.86 GBER

⁹ čl.2 ods.91 GBER

V praxi sa nemusí bezpodmienečne uplatniť chronologický prístup od základného výskumu k činnostiam, ktoré sú bližšie k trhu.

Úloha, ktorá sa vykonáva v neskoršej etape projektu, môže byť označená za priemyselný výskum. Podobne činnosť, ktorá sa vykonáva v skoršej etape, môže predstavovať experimentálny vývoj. Podporovaná časť projektu môže zahŕňať aj štúdie uskutočniteľnosti v rámci prípravy výskumných činností.

2.4.1.1 Oprávnené výdavky

Oprávnené výdavky na VaV projekty sú:

- mzdové výdavky na personál (výskumní pracovníci, technici a iní pomocní pracovníci v rozsahu, v ktorom sa priamo podieľajú na projekte)
- výdavky na nástroje a zariadenia v rozsahu a v období ich použitia v rámci projektu. Ak sa takéto nástroje a zariadenia nepoužívajú v rámci projektu počas celej doby svojej životnosti, za oprávnené sa považujú jedine odpisy zodpovedajúce dĺžke projektu vypočítané na základe všeobecne uznávaných účtovných zásad;
- výdavky na budovy a pozemky v rozsahu a v trvaní ich použitia v rámci projektu. V súvislosti s budovami sa za oprávnené náklady považujú iba odpisy zodpovedajúce dĺžke projektu vypočítané na základe všeobecne uznávaných účtovných zásad. V prípade pozemkov sú oprávnenými výdavky na komerčný prevod alebo skutočne vynaložené kapitálové výdavky¹⁰;
- výdavky na zmluvný výskum, poznatky a patenty zakúpené alebo licencované z vonkajších zdrojov na základe zásady trhového odstupu¹¹, ako aj výdavky na poradenské služby a rovnocenné služby použité výlučne na daný projekt;
- ďalšie režijné a iné prevádzkové výdavky, vrátane výdavkov na materiály, dodávky a podobné výrobky, vzniknuté priamo v dôsledku projektu;¹²
- výdavky vynaložené na štúdiu uskutočniteľnosti.

¹⁰ Podľa čl. 69 ods.3 písm. b) všeobecného nariadenia obstarávací cena pozemku nepresiahne sumu 10% celkových oprávnených výdavkov na projekt; v prípade zanedbaných plôch a plôch, ktoré sa v minulosti používali na priemyselné účely a ktorých súčasťou sú budovy, sa toto obmedzenie zvyšuje na 15 %.

¹¹ Trhový odstup je situácia, keď sa podmienky transakcie medzi zmluvnými stranami nelíšia od tých, ktoré by boli stanovené medzi nezávislými podnikmi, a neobsahujú žiadny prvok kolúzie. Za transakciu spĺňajúcu zásadu trhového odstupu sa považuje akákoľvek transakcia, ktorej predchádzal otvorený, transparentný a nediskriminačný postup.

¹² vrátane odvodov zamestnávateľa

2.4.1.2 *Doplnujúce odpovede EK k oprávnenosti výdavkov*

- Rozsah oprávnených nákladov podľa čl. 25 GBER môže poskytovateľ v rámci schémy definovať užšie, nesmie však rozširovať skupinu oprávnených nákladov.
- Všetky oprávnené náklady musia vzniknúť v priamej súvislosti s realizáciou projektu VaV.
- Za účelom zjednodušenia administratívy nákladov môže poskytovateľ umožniť aplikáciu paušálnych režijných výdavkov (ako % celkových nákladov); musí však zabezpečiť, aby tým nedošlo k nadhodnoteniu reálnych nákladov a nadmernej kompenzácií.¹³
- Mzdové náklady by mali byť čo najpresnejšie sledované ako osobohodiny na projekt.
- Zmeny v rozpočte projektu technickej povahy, ktorých dôsledkom nie je zvýšenie oprávnených nákladov projektu, výšky alebo intenzity ŠP, nepredstavujú poskytnutie novej ŠP.
- Náklady na získanie, schválenie a ochranu patentov a iných nehmotných aktív sú oprávnené náklady výlučne pre malé a stredné podniky a to podľa článku 28 GBER.
- Veľké podniky môžu v rámci VaV projektov zahrnúť do oprávnených nákladov len poznatky a patenty zakúpené alebo licencované z vonkajších zdrojov na základe zásady trhového odstupu¹⁴
- Štúdie realizovateľnosti sa považujú za oprávnený náklad v prípade, že sú realizované interne, ale aj v prípade, že sú obstarané od tretích strán.
- Náklady na pozemky a budovy sú oprávnené maximálne v takom rozsahu a počas takeého obdobia, v akom a počas ktorého sa využívajú vo VaV projekte.
- Náklady na cestovné, ubytovanie a vstupné poplatky, ktoré priamo súvisia s projektom, je možné považovať za oprávnené.

2.4.1.3 *Notifikačné stropy pomoci*

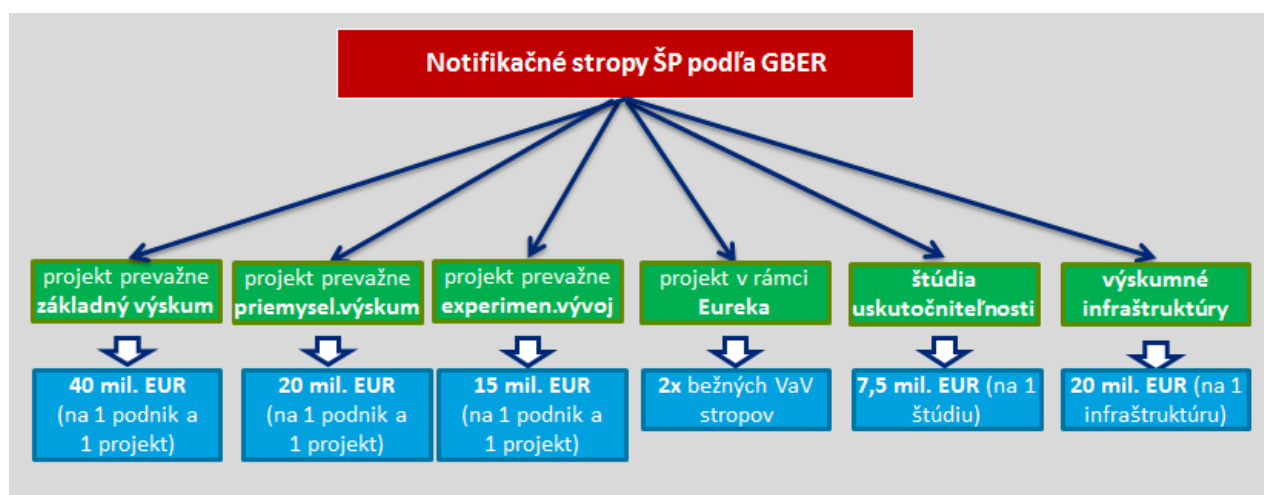
Aby bola individuálna pomoc oslobodená od notifikácie EK, nesmú byť prekročené nasledujúce limity (stropy) ŠP:

- a) ak je predmetom projektu prevažne základný výskum: 40 miliónov EUR na jeden podnik a jeden projekt, v prípade, že viac ako polovica oprávnených výdavkov projektu vznikla v súvislosti s činnosťami, ktoré patria do kategórie základného výskumu;
- b) ak je predmetom projektu prevažne priemyselný výskum: 20 miliónov EUR na jeden podnik a jeden projekt; v prípade, že viac ako polovica oprávnených výdavkov projektu vznikla v súvislosti s činnosťami, ktoré patria do kategórie priemyselného a základného výskumu;
- c) ak je predmetom projektu prevažne experimentálny vývoj: 15 miliónov EUR na jeden podnik a jeden projekt; v prípade, že viac ako polovica oprávnených výdavkov projektu vznikla v súvislosti s činnosťami, ktoré patria do kategórie experimentálneho vývoja;
- d) ak je projekt projektom Eureka alebo ho realizuje spoločný podnik vytvorený na základe článku 185 alebo 187 zmluvy, sumy uvedené vyššie sú dvojnásobné;
- e) pomoc na štúdie uskutočniteľnosti pri príprave VaV činností: 7,5 milióna EUR na jednu štúdiu;
- f) pre investičnú pomoc na výskumné infraštruktúry: 20 mil. EUR na jednu infraštruktúru.

¹³ vyplýva z odpovede EK zverejnenej na EC ENT Platfome k otázke čl. 25 (3) GBER

¹⁴ podľa článku 25 GBER

Schéma č. 8: Notifikačné limity SP podľa GBER

Ak pomoc presiahne uvedené limity, GBER sa v takom prípade nemôže uplatniť. Uvedené limity sa nesmú obchádzať umelým rozdeľovaním projektov pomoci do niekoľkých projektov alebo do niekoľkých schém s podobnými črtami, cieľmi alebo príjemcami¹⁵.

2.4.1.4 Intenzita pomoci

Intenzita pomoci je brutto suma pomoci vyjadrená ako percento oprávnených výdavkov projektu pred odpočítaním daní alebo iných poplatkov.

Vypočíta sa na základe výdavkov projektu v rozsahu, v ktorom ich možno považovať za oprávnené ako percento poskytnutej pomoci z oprávnených výdavkov.

Oprávnené náklady sa priradia ku konkrétnej kategórii VaV. Intenzita pomoci sa stanoví pre každého príjemcu pomoci individuálne, vrátane projektov spolupráce, v závislosti od jeho aktivít v projekte.

Preto možná intenzita pomoci celého projektu sa bude v konečnom dôsledku odvíjať od počtu, typu spolupracujúcich strán, kategóriách realizovaných výskumných aktivít, priradených oprávnených nákladov ku každej z nich a bonusu efektívnej spolupráce.

Čl. 25 (5, 6) GBER

Intenzita pomoci sa stanoví v prípade každého príjemcu v rámci projektu osobitne. Intenzita pomoci celého projektu bude závisieť od počtu a typu subjektov, kategóriách realizovaných výskumných aktivít a priradených oprávnených nákladov ku každej z nich.

*V prípade priemyselného výskumu a experimentálneho vývoja sa intenzita pomoci môže zvýšiť až na maximálnu intenzitu 80 % oprávnených nákladov, a to o:
10 -20 p.b. 20 pre SME (platí aj pre štúdie realizovateľnosti)
15 p.b. pri efektívnej spolupráci alebo rozsiahlym šírení výsledkov VaV*

Intenzita pomoci sa vypočíta podľa vzorca (diskontovaná výška pomoci / diskontované oprávnené výdavky) x 100 a vyjadruje sa v percentách. Metodika na výpočet diskontovanej výšky pomoci a výdavkov býva prílohou schém ŠP.

Tabuľka č.2: Maximálne intenzity ŠP podľa kategórie aktivity a príjemcu :

¹⁵ čl. 4 ods.2 GBER

	Malý podnik ¹⁶	Stredný podnik ¹⁷	Veľký podnik
Základný výskum	100 %	100 %	100 %
Priemyselný výskum	70 %	60 %	50 %
- pri ES medzi nezávislými podnikmi (aspoň jeden MSP alebo cezhranične); - pri ES medzi podnikom a VO; alebo -pri rozsiahlom šírení výsledkov projektu	80 %	75 %	65 %
Experimentálny vývoj	45 %	35 %	25 %
- pri ES medzi nezávislými podnikmi (aspoň jeden MSP alebo cezhranične); - pri ES medzi podnikom a VO; alebo -pri rozsiahlom šírení výsledkov projektu	60 %	50 %	40 %
Pomoc na štúdie uskutočniteľnosti	70 %	60 %	50 %
Pomoc na zriadenie a modernizáciu VI	50 %	50 %	50 %

2.4.1.5 *Doplňujúce vysvetlenie EK ohľadne intenzít ŠP*

Rôzne výšky intenzít pomoci pre jednotlivé kategórie VaV reflektujú odstup danej kategórie od trhu a komercializácie výsledkov VaV. Čím bližšie je aktivita ku komercializovateľným výsledkom, tým nižšia je maximálna možná intenzita. Nie je samozrejme vylúčené, že aj výsledky základného výskumu bude možné realizovať na trhu, ale pravdepodobnosť je tu pomerne nízka (prípadne takáto skutočnosť by neznamenal požiadavku znížiť intenzitu základného výskumu).

2.4.1.6 *Kumulácia pomoci*

Pri zisťovaní, či je dodržaná maximálna intenzita a výška pomoci, sa zohľadňuje celková výška ŠP pre podporovanú činnosť alebo projekt bez ohľadu na to, či sa takáto podpora financuje z miestnych, regionálnych, národných zdrojov alebo zo zdrojov EÚ.

Ak sa financovanie zo strany EÚ, ktoré centrálné spravujú inštitúcie, agentúry, spoločné podniky alebo iné orgány EÚ a ktoré nie sú priamo ani nepriamo pod kontrolou členského štátu, kombinuje so ŠP, tak sa pri zisťovaní toho, či sú dodržané limity vymedzujúce notifikačnú povinnosť a maximálne intenzity pomoci alebo maximálnu výšku pomoci, zohľadňuje len táto ŠP, za predpokladu, že celková suma verejného financovania poskytnutá vo vzťahu k tým istým oprávneným výdavkom nepresahuje najvýhodnejšiu mieru financovania stanovenú v uplatniteľných pravidlách práva EÚ.

ŠP poskytnutá na základe OPVal sa môže kumulovať s inou ŠP, pokiaľ sa týka iných identifikovateľných oprávnených výdavkov.

ŠP sa môže kumulovať s inou ŠP alebo s pomocou de minimis¹⁸ v súvislosti s tými istými – čiastočne alebo úplne sa prekrývajúcimi – oprávnenými výdavkami, ak sa v dôsledku takejto kumulácie neprekročí maximálna intenzita pomoci alebo výška pomoci podľa GBER.

¹⁶ V zmysle definície v Prílohe č. 1 GBER

¹⁷ V zmysle definície v Prílohe č. 1 GBER

¹⁸ Podľa nariadenia Komisie (ES) č. 1407/2013

2.5 Štátna pomoc a Európske štrukturálne a investičné fondy

V zmysle viacerých rozhodnutí EK¹⁹ dotácie z európskych a štrukturálnych fondy (ďalej len „EŠIF“) sú pripísateľné štátu a za predpokladu naplnenia ostatných kritérií (uvedených v časti 4.2.2) predstavujú ŠP.

Z procesného hľadiska je dôležité brať do úvahy postavenie jednotlivých generálnych riaditeľstiev EK. Generálne riaditeľstvo DG REGIO nemá v kompetencii riešiť otázky týkajúce sa hospodárskej súťaže a jeho súhlas s operačným programom (ďalej len „OP“), nepredstavuje stanovisko EK vo vzťahu k ŠP. Hospodársku súťaž má na starosti Generálne riaditeľstvo DG Competition.

Predloženie OP na schválenie DG REGIO preto nenahrádza povinnosť štátu notifikovať štátnu pomoc a získať súhlas EK (DG Competition) s jej poskytnutím.

ŠP poskytnutá v rámci OP musí byť poskytovaná v súlade s GBER alebo byť notifikovaná EK.

V zmysle článku 5 nariadenie č. 1301/2013 o Európskom fonde regionálneho rozvoja bude v rámci cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti podporované:

- rozšírenia VI a kapacít na rozvoj excelentnosti v oblasti VaV a podpory kompetenčných centier, najmä centier európskeho záujmu;
- podpora investovania podnikov do VaV a vytvárania prepojení a synergií medzi podnikmi, centrami VaV a vysokoškolským vzdelávacím prostredím, najmä podpory investovania do vývoja produktov a služieb, prenosu technológií prostredníctvom inteligentnej špecializácie.

2.5.1 Odpočet čistého budúceho príjmu projektu

Podľa článku 61 nariadenie č. 1303/2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o EFRR, ESF, Kohéznom fonde, EPF a ENRF (ďalej len „Všeobecné nariadenie“) sa pri projektoch generujúcich čistý príjem po dokončení požaduje odpočítať budúce čisté príjmy od oprávnených nákladov.

Čistý príjem predstavuje toky hotovosti, ktorú užívatelia platia priamo za tovary, služby zabezpečené v rámci projektu (operácie), ako napríklad :

- náklady, ktoré priamo znášajú užívatelia za využívanie infraštruktúry,
- predaj alebo prenájom pozemkov alebo budov, alebo
- platby za služby po odpočítaní všetkých prevádzkových nákladov a nákladov na náhradu zariadenia s krátkou životnosťou, ktoré vzniknú v priebehu príslušného obdobia.

Úspory prevádzkových nákladov, ktoré vznikli počas operácie, sa považujú za čistý príjem, ak nie sú kompenzované rovnocenným znížením prevádzkových dotácií.

Ak na spolufinancovanie nie sú oprávnené všetky investičné náklady, čistý príjem sa prideliť pomerne k oprávneným a neoprávneným častiam investičných nákladov.

Oprávnené výdavky, ktoré sa majú spolufinancovať z EŠIF sa znižujú vopred, pričom sa berie do úvahy potenciál operácie vytvárať čistý príjem v priebehu konkrétneho referenčného obdobia, ktoré pokrýva realizáciu operácie, ako aj obdobie po jej dokončení.

Potenciálny čistý príjem z operácie sa určí vopred prostredníctvom jednej z nasledujúcich metód, ktorú si zvolí riadiaci orgán pre daný sektor, subsektor alebo druh operácie:

- a) uplatňovanie percentuálneho podielu paušálnej sadzby čistého príjmu za sektor alebo subsektor, ktorý sa vymedzuje v prílohe V Všeobecné nariadenie alebo v niektorom z delegovaných aktov; v tomto prípade nie je potrebná kalkulácia diskontovaného čistého príjmu ani sa dodatočne neodpočítavajú od oprávnených výdavkov príjmy zistené počas realizácie operácie.

¹⁹ Vo veci N201/2006: „Opatrenie je čiastočne financované z európskych štrukturálnych fondov, ktoré sa považujú za štátne prostriedky, akonáhle prídu pod kontrolu členských štátov.“
Vo veci N342/2008: „Granty z fondov ERDF a z rozpočtu štátu, ktoré sú schvaľované riadiacim orgánom operačného programu, sú priamo pripísateľné štátu, a preto predstavujú štátne zdroje.“

- b) výpočet diskontovaného čistého príjmu z operácie pri zohľadnení referenčného obdobia primeraného pre sektor a bežne očakávanej ziskovosti; čistý príjem vytvorený počas realizácie operácie zo zdrojov, ktoré sa pôvodne nezohľadnili sa dodatočne odpočíta od oprávnených nákladov pri žiadosti o záverečnú platbu.

EK je v súlade s článkom 149 Všeobecného nariadenia splnomocnená prijímať delegované akty stanovujúce paušálne sadzby v oblasti výskumu, vývoja a inovácie a prijala delegované Nariadenie 2015/1516, ktorým sa stanovuje paušálna sadzba pre operácie financované z EŠIF v sektore výskumu, vývoja a inovácie.

V zmysle článku 2 delegovaného nariadenia sa na účely uplatňovania percentuálneho podielu paušálnej sadzby čistého príjmu uvedeného v článku 61 ods. 3 písm. a) Všeobecného nariadenia stanovuje paušálna sadzba 20 % pre operácie v sektore výskumu, vývoja a inovácie.

Uvedená povinnosť je aplikovaná na prípady, kde pri podpore nie sú zohľadnené budúce hospodárske úžitky prostredníctvom zníženej maximálnej intenzity pomoci podľa pravidiel ŠP. Teda aplikuje sa podľa princípov vzťahujúcich sa najmä na podporu poskytovanú mimo schémy ŠP.

Ak sa budú v rámci takého projektu očakávať čisté príjmy, teda platby za služby VaV alebo prenájom VI od budúcich užívateľov VI, ktoré zároveň prevyšujúce všetky prevádzkové náklady, bude potrebné o ne znížiť oprávnené náklady projektu, prípadne použiť paušálne zníženie oprávnených nákladov o 20%.

Osobitným prípadom by mohol byť transfer poznatkov VO, ako je predaj licencií, kedy všetky príjmy z neho budú v plnej miere spätne reinvestované do základných nehospodárskych činností VO. V zmysle práva štátnej pomoci (bod 19 b) Rámca) je transfer poznatkov chápaný ako NČ, pokiaľ sa príjem reinvestuje do NČ. V takomto prípade by nedochádzalo k tvorbe čistého príjmu, keďže všetky príjmy sa úplne spotrebúvajú na krytie nákladov nehospodárskych činností VO, čím sa do budúcnosti zároveň znižuje potreba verejnej podpory. Z pohľadu budúcej právnej istoty je žiaduce preveriť uvedenú interpretáciu priamo s EK, keďže Všeobecné nariadenie priamo túto otázku nerieši.

3. Efektívna spolupráca v projektoch výskumu a vývoja

3.1 Význam a využitie ES

Cieľom podpory VaV je stimulovať podniky a VO k vzájomnej spolupráci a synergii. Preto aj v rámci OPVI bude uplatňovaný inštitút partnerstva a vznik konzorcií podnikov a VO pri riešení VaV projektov.

Efektívna (účinná)²⁰ spolupráca (ďalej len "ES") predstavuje motivačný nástroj v rámci pravidiel ŠP, ktorý má za dôsledok zvýšenie intenzity ŠP pre spolupracujúce podniky na jednej strane a vyňatie spod pravidiel ŠP v prípade VO na strane druhej.

Podniky zapojené do ES majú nárok na zvýšenie intenzity ŠP o 15 percentuálnych bodov a VO môžu získať 100% intenzitu podpory (keďže nepôjde o ŠP).

Pri priemyselnom výskume a experimentálnom vývoji je možné zvýšenie intenzity o 15 percentuálnych bodov, ak projekt zahŕňa ES alebo dôjde k rozsiahlemu šíreniu výsledkov projektu.²¹ Bonus ES sa bude aplikovať výlučne na aktivity v kategórii priemyselný výskum a experimentálny vývoj, neaplikuje sa pri štúdiách realizovateľnosti ani pri podpore budovania VI.

3.2 Pojem a subjekty efektívnej spolupráce

3.2.1 Pojem ES

Pojem ES je identicky definovaný v článku 2 odsek 90 GBER a v bode 15 písm.h) Rámca.

Čl. 2 (90) GBER

„efektívna spolupráca“

je spolupráca medzi najmenej dvoma nezávislými stranami, ktorej cieľom je výmena poznatkov alebo technológií alebo dosiahnutie spoločného cieľa založeného na deľbe práce, kde strany spoločne definujú rozsah projektu spolupráce, prispievajú k jeho realizácii a zdieľajú riziká i výsledky.

Náklady projektu môže znášať v plnej výške jedna alebo viacero strán, čím sa ostatné strany odbremení od jeho finančných rizík.

Zmluvný výskum a poskytovanie výskumných služieb sa nepovažujú za formy spolupráce.

Pojmovými znakmi ES, ktoré musia byť kumulatívne naplnené sú:

- nezávislosť dvoch strán
- výmena VaV poznatkov alebo dosiahnutie spoločného VaV cieľa
- spoločné definovanie predmetu a rozsahu projektu
- deľba VaV aktivít v projekte
- zdieľanie rizika neúspechu
- zdieľanie dosiahnutých výsledkov projektu
- podmienky spolupráce, najmä príspevky, zdieľanie rizík a výsledkov, šírenie výsledkov, prístup k právam IP sú stanovené pred začatím projektu

²⁰ Pojem "efektívna spolupráca" je totožný s pojmom "účinná spolupráca"

¹⁹ čl. 25 ods. 5 GBER

Negatívnym vymedzením ES je, že:

- ES nie je poskytovanie VaV služieb ani poskytovania zmluvného výskumu

ES predstavuje vzťah medzi nezávislými subjektmi založený na spoločnom záujme a spoločnej zodpovednosti pri realizovaní spoločného projektu, pričom všetky zúčastnené strany majú výskumný záujem o dosiahnutie výsledku. ES pri realizácii projektu nesmie byť nahrádzaná dodávateľskými vzťahmi.

V zmysle čl.2.2.2 Rámca sa projekt považuje za projekt realizovaný prostredníctvom efektívnej spolupráce, ak aspoň dve nezávislé strany sa podieľajú na návrhu projektu, prispievajú k jeho realizácii a zdieľajú jeho finančné, technologické, vedecké riziká, ako aj jeho výsledky. Náklady môže znášať v plnej výške jedna alebo viacero strán, čím sa ostatné strany odbremení od jeho finančných rizík. Podmienky projektu spolupráce, najmä príspevky na náklady, zdieľanie rizík a výsledkov, šírenie výsledkov, prístup k právam IP a pravidlá ich prideľovania, musia byť stanovené pred začatím projektu.

3.2.2 Subjekty ES

Z pohľadu ŠP sa do ES môže zapájať neobmedzený počet subjektov bez ohľadu na ich povahu. Môže ísť o samotné podniky alebo podniky a VO (VI).

ES nemôže nastať medzi samotnými VO, keďže v takom prípade nie je prítomný hlavný cieľ ES, ktorým je prepájanie VaV aktivít výskumného a podnikateľského sektora prípadne cezhraničné prepájanie VaV a spoločné projekty s SME.

V prípade OPVal môžeme očakávať, že bonus ES bude poskytovaný prioritne na podporu spolupráce medzi podnikmi a VO.

GBER v článku 25 ods. 6 písm. b) stanovuje minimálny nevyhnutný počet subjektov ES nasledovne:

- v prípade ES medzi podnikmi - aspoň 2 nezávislé podniky, pričom aspoň jeden z nich je SME alebo sú z rozdielnych štátov EHP
- v prípade ES medzi podnikmi a VO - aspoň 1 jeden nezávislý podniky a 1 nezávislá VO

Spolupráca len medzi 2 a viacerými veľkými podnikmi z jedného členského štátu sa nepovažuje za ES.

3.2.2.1 *Nezávislé podniky v rámci efektívnej spolupráce*

Za podnik sa považuje každý subjekt vykonávajúci HČ bez ohľadu na jeho právne postavenie a spôsob financovania. Klasifikácia subjektu ako podniku sa vždy týka konkrétnej činnosti. Subjekt vykonávajúci HČ aj NČ sa pokladá za podnik len v súvislosti s vykonávaním HČ.

Podnikom bude aj univerzita, výskumný ústav, združenie, nezisková alebo príspevková organizácia v prípade, že v rámci podporovaných aktivít budú vykonávané HČ.

Pre overenie splnenia podmienky nezávislosti podnikov možno vychádzať z definície „samostatného podniku“ ako je uvedené v prílohe I GBER, využívanaj pre určenie SME.

„Samostatný podnik“ je každý podnik, ktorý nie je partnerský podnik alebo ako prepojený podnik.

„Partnerské podniky“ sú podniky, ktoré nie sú prepojené podniky a medzi ktorými je takýto vzťah: vyššie postavený podnik vlastní (samostatne alebo s prepojenými podnikmi), 25% alebo viac imania alebo hlasovacích práv nižšie postaveného podniku.

Podnik však bude považovaný za „samostatný“, ak jeho partnerské podniky sú títo „investori“

a) verejné investičné spoločnosti, spoločnosti rizikového kapitálu, fyzické osoby pravidelne vykonávajúce rizikové investičné aktivity, ktoré investujú vlastný kapitál do nekótovaných podnikov (podnikateľskí anjeli), ak celkové investície v rovnakom podniku sú nižšie ako 1,25 mil. Eur;

b) univerzity alebo neziskové výskumné strediská;

c) inštitucionálni investori vrátane regionálnych rozvojových fondov;

d) orgány miestnej samosprávy s ročným rozpočtom pod 10 mil. EUR a s menej ako 5 000 obyvateľmi,

a ak zároveň nie sú naplnené podmienky „prepojeného podniku“.

„Prepojené podniky“ sú podniky, medzi ktorými je niektorý z týchto vzájomných vzťahov:

- a) podnik má väčšinu hlasovacích práv akcionárov alebo členov v inom podniku;
- b) podnik má právo vymenovať/odvolať väčšinu členov správneho, riadiaceho, dozorného orgánu podniku;
- c) podnik má právo dominantne pôsobiť na iný podnik na základe zmluvy uzatvorenej s týmto podnikom alebo na základe ustanovenia v jeho spoločenskej zmluve alebo stanovách;
- d) podnik, ktorý je akcionárom alebo členom iného podniku, sám kontroluje na základe zmluvy s inými akcionármi tohto podniku alebo členmi tohto podniku väčšinu hlasovacích práv akcionárov, členov podniku.

Vychádza sa z predpokladu, že dominantný vplyv neexistuje, ak sa „investori“ uvedení vyššie nezapoja do riadenia príslušného podniku – bez toho, aby boli dotknuté ich práva ako akcionárov.

Podniky, ktoré sa nachádzajú v niektorom zo vzťahov prepojenosti prostredníctvom iných podnikov alebo prostredníctvom niektorého z investorov uvedených vyššie, sa tiež považujú za prepojené.

Podniky, ktoré sa nachádzajú v niektorom zo vzťahov prepojenosti prostredníctvom fyzickej osoby alebo skupiny fyzických osôb konajúcich spoločne, sa tiež považujú za prepojené, ak svoju činnosť alebo časť činnosti vykonávajú na rovnakom relevantnom trhu alebo na príblyhých trhoch. Za „príblyhý trh“ sa považuje trh pre výrobok, službu, bezprostredne vo vyššej alebo nižšej pozícii k relevantnému trhu.

3.2.2.2 Výskumné organizácie v rámci efektívnej spolupráce

Každá výskumná organizácia zapojená do ES musí spĺňať definíciu „organizácie venujúce sa výskumu a šíreniu poznatkov“ ako je uvedená v čl. 2 ods. 83 GBER.

Čl. 2 (83) GBER

„organizácia venujúca sa výskumu a šíreniu poznatkov“

je subjekt (ako sú univerzity alebo výskumné inštitúty, agentúry technologického transferu, sprostredkovatelia v oblasti inovácie, fyzické alebo virtuálne spolupracujúce subjekty zamerané na výskum) bez ohľadu na jeho právne postavenie (verejnoprávny alebo súkromnoprávny subjekt) alebo spôsob financovania, ktorého primárnym cieľom je nezávisle vykonávať základný výskum, priemyselný výskum alebo experimentálny vývoj alebo vo veľkej miere šíriť výsledky takýchto činností prostredníctvom vyučovania, publikačnej činnosti alebo transferu poznatkov.

Ak takýto subjekt vykonáva aj hospodárske činnosti, musia sa financovanie, náklady a príjmy spojené s takýmito hospodárskymi činnosťami účtovať osobitne.

Podniky, ktoré môžu rozhodujúcim spôsobom ovplyvňovať takýto subjekt, napríklad v postavení akcionárov alebo členov, nesmú mať prednostný prístup k výsledkom, ktoré dosiahol;

Pojmovými znakmi VO, ktoré musia byť naplnené sú:

- verejnoprávny alebo súkromnoprávny subjekt bez ohľadu na spôsob financovania
- primárnym cieľom je nezávisle vykonávať VaV alebo šíriť výsledky VaV výučbou, publikovaním alebo transferom poznatkov
- podniky v postavení akcionárov alebo členov nemajú prednostný prístup k výsledkom VO
- vedie oddelené účtovníctvo NČ a HČ

V praxi budú VO predstavovať najmä univerzity, výskumné inštitúty a ústavy, agentúry technologického transferu, sprostredkovatelia inovácií a iné subjekty zamerané na realizáciu nezávislého VaV a voľného

šírenia jeho výsledkov. Podniky a nimi zakladané subjekty v akejkoľvek právnej forma zo svojej podstaty bežne nebudú realizovať činnosti nezávislého VaV a voľného šírenia poznatkov, ale VaV, ktorý súvisí s výkonom ich HČ, avšak nie je možné to vylúčiť.

Zásadná je v tejto súvislosti najmä podmienka, že VO nesmie poskytovať prednostný prístup k výsledkom svojej VaV aktivity podnikom, ktoré sú v postavení jeho akcionárov, členov či zakladateľov.

Naopak aj subjekt vo všeobecnosti spĺňajúci definíciu VO sa považuje za podnik a jej financovanie za ŠP v rozsahu, v akom bude v rámci projektov vykonávať HČ. Pravidlá ŠP sa vzťahujú na financovanie VO v rozsahu, v akom pokrýva výdavky spojené s vykonávaním HČ. Výdavky a príjmy spojené s HČ sa musia účtovať osobitne, aby sa zabránilo krížovej dotácii HČ.

3.3 Podmienky pri uplatňovaní ES

Zvýšené intenzity pomoci pre podniky a vyňatie spod intenzít pre VO je možné za predpokladu splnenia nasledujúcich podmienok stanovených v čl. 25 ods. 6 písm. b) GBER:

Čl. 25 (6) písm.b) GBER **„bonus efektívnej spolupráce“**

*Intenzity pomoci sa v prípade priemyselného výskumu a experimentálneho vývoja môžu zvýšiť:
b) o 15 percentuálnych bodov, ak je splnená jedna z týchto podmienok:*

i) projekt zahŕňa účinnú (efektívnu) spoluprácu:

- medzi podnikmi, spomedzi ktorých aspoň jeden je MSP, alebo sa uskutočňuje v najmenej dvoch členských štátoch, alebo v jednom členskom štáte a v zmluvnej strane dohody o EHP, pričom žiadny podnik jednotlivo neznáša viac než 70 % oprávnených nákladov, alebo*
- medzi podnikom a jednou alebo viacerými organizáciami venujúcimi sa výskumu a šíreniu poznatkov, pričom tieto organizácie znášajú prinajmenšom 10 % oprávnených nákladov a majú právo uverejňovať výsledky vlastného výskumu;*

ii) výsledky projektu sa vo veľkej miere rozšíria prostredníctvom konferencií, uverejnením, vo voľne prístupných úschovniach dát alebo prostredníctvom bezplatného softvéru alebo softvéru s otvoreným zdrojom.

Z uvedeného ustanovenia je zrejmé, že k zvýšeniu základných intenzít priemyselného výskumu a experimentálneho vývoja môže dochádzať v troch prípadoch, v ktorých sú stanovené osobitné podmienky:

3.3.1 Podmienky ES medzi podnikmi

Pri projekte, ktorý zahŕňa ES medzi podnikmi musia byť splnené kumulatívne tieto podmienky:

- musí zahŕňať spoluprácu medzi aspoň dvoma navzájom nezávislými podnikmi
- aspoň jeden z podnikov je MSP alebo sa projekt uskutočňuje v najmenej dvoch členských štátoch EÚ, alebo v jednom členskom štáte EÚ a v zmluvnej strane dohody EHP,
- žiadny z podnikov jednotlivo neznáša viac ako 70 % oprávnených výdavkov projektu
- zároveň musí byť splnená všeobecná definícia ES

Spolupráca len 2 a viacerých veľkých podnikov z jedného členského štátu EHP sa nepovažuje za ES

3.3.2 Podmienky ES medzi podnikmi a VO

Pri projekte, ktorý zahŕňa ES medzi podnikom a jednou alebo viacerými VO musia byť splnené kumulatívne tieto podmienky:

- VO znášajú aspoň 10 % oprávnených výdavkov projektu (pokiaľ je zapojených viac VO postačuje ak spolu znášajú 10% nákladov)
- VO majú právo uverejňovať výsledky vlastného výskumu v rámci projektu
- zároveň musí byť splnená všeobecná definícia ES

GBER ani Rámec nezakazujú, aby príspevok VO by mohol mať aj nefinančnú podporu, teda mohol predstavovať napríklad poskytnutie výskumného zariadenia alebo personálu do projektu v hodnote minimálne 10% oprávnených nákladov projektu. Takýto náklad by následne bol VO preplatený z grantu.

3.3.3 Rozsiahle šírenie výsledkov VaV

Pri projekte, ktorý síce nespĺňa podmienky ES, ale podnik umožní, aby sa jeho výsledky vo veľkej miere mohli šíriť prostredníctvom konferencií, uverejnením, vo voľne prístupných databázach alebo prostredníctvom bezplatného alebo otvoreného softvéru je rovnako možné poskytnúť zvýšenú intenzitu ŠP na priemyselný výskum a aplikovaný vývoj o 15 percentuálnych bodov.

3.3.4 Zamedzenie poskytovania nepriamej ŠP podnikom pri ES realizovanej s verejne financovanou VO

V projekte ES medzi VO a podnikmi je dôležité zabezpečiť, aby kombinácia priamej ŠP podniku po zohľadnení príspevkov od VO, ak predstavujú pomoc, neboli prekročené uplatniteľné intenzity pomoci.

EK v článku 2.2.2 Rámca vymenúva podmienky, za ktorých nedochádza k poskytovaniu nepriamej ŠP podnikom prostredníctvom verejne financovaných VO a VI pri spolupráci s podnikmi. Je potrebné, aby bola splnená aspoň jedna z uvedených podmienok, pretože v opačnom prípade, celková hodnota príspevku VO a VI na projekt sa bude považovať za výhodu pre spolupracujúce podniky, na ktorú sa vzťahujú pravidlá ŠP.

Bod 28, Rámec

„zamedzenie nepriamej štátnej pomoci pri efektívnej spolupráci s VO“

EK pri ES medzi podnikmi a VO vychádza z toho, že podnikom sa v dôsledku priaznivých podmienok spolupráce neposkytuje nepriama ŠP, ak je splnená jedna z týchto podmienok:

- a) zúčastnené podniky znášajú celkové náklady projektu; alebo*
- b) výsledky spolupráce, ktoré nevedú k vzniku práv IP, sa môžu vo veľkom rozširovať a práva IP, ktoré sú výsledkom činností VO alebo VI, sa im v plnej miere pridelia, alebo*
- c) práva IP vyplývajúce z projektu, ako aj príslušné prístupové práva sú pridelené spolupracujúcim partnerom spôsobom, ktorý primerane odráža ich pracovné balíky, príspevky a príslušné záujmy, alebo*
- d) VO alebo VI dostanú za práva IP, ktoré sú výsledkom ich činností a sú prevedené na zúčastnené podniky alebo ku ktorým získali zúčastnené podniky prístupové práva, kompenzáciu zodpovedajúcu trhovej cene. Od kompenzácie sa môže odpočítat absolútna výška finančného alebo nefinančného príspevku zúčastnených podnikov na náklady spojené s činnosťami VO alebo VI, ktorých výsledkom boli príslušné práva IP.*

Ak nebude splnená žiadna z podmienok bodu 28 Rámca, bude potrebné odpočítat príspevok VO z maximálnej intenzity pomoci pre spolupracujúci podnik.

Takáto nepriama ŠP spolu s priamou dotáciou podniku totiž nesmie presahovať maximálnu intenzitu a teda je potrebné hodnotu ich príspevku v projekte zohľadňovať pri kalkulácii intenzít grantu danému podniku.

3.3.4.1 Podniky znášajú všetky náklady vs. povinný 10% podiel VO

Podmienka podľa písmena a) bodu 28, aby všetky náklady prevzali podniky, sa zdá byť nezlučiteľná s povinnosťou VO znášať aspoň 10% oprávnených nákladov projektu pri ES.

Dôležité je si uvedomiť, že konzorcium môže tvoriť viacero podnikov a VO, pričom aspoň jedna z uvedených podmienok zamedzenia nepriamej pomoci musí platiť vo vzťahu ku konkrétnej VO. Nemusí a pri ES ani nemôže to byť vo vzťahu ku každej VO podmienka podľa písm.a).

Na druhej strane základnú podmienku ES, že VO znášajú aspoň 10 % oprávnených výdavkov projektu, nemusí spĺňať každá VO, stačí ak ju budú spĺňať zapojené VO spoločne.

Môže teda nastať situácia, že podmienku 10% bude spĺňať jedna univerzita, voči ktorej bude zároveň splnená podmienka kompenzácie podľa písm. d) bodu 28 Rámca a zároveň náklady za druhú univerzitu prevezme podnik podľa písm. a) bodu 28 Rámca.

3.3.4.2 Trhová cena práv IP v projekte efektívnej spolupráce

Možnosť podľa bodu písm. d) bodu 28 Rámca ohľadne kompenzácie za práva IP, ktorú by mali dostať VO a VI zúčastnené v projekte ES, aby nedochádzalo k poskytnutiu nepriamej pomoci zúčastneným podnikom, rozvíja bod 29 Rámca.

K stanoveniu trhovej ceny, ktorá umožní VO v plnej miere využívať hospodársky prospech z uvedených práv dochádza za splnenia jednej z týchto podmienok:

- a) výška kompenzácie bola stanovená prostredníctvom otvoreného, transparentného a nediskriminačného konkurenčného postupu predaja, alebo
- b) nezávislým odborným ocenením sa potvrdí, že výška kompenzácie prinajmenšom zodpovedá trhovej cene, alebo
- c) VO a VI môže ako predávajúci preukázať, že kompenzáciu fakticky dohodli za podmienok trhového odstupu tak, aby pri uzatvorení zmluvy dosiahli maximálny hospodársky prospech, s prihliadnutím na svoje štatutárne ciele, alebo
- d) v prípadoch, keď sa v dohode o spolupráci spolupracujúcemu podniku poskytuje právo prvého odmietnutia, pokiaľ ide o práva duševného vlastníctva vytvorené spolupracujúcimi VO a VI, a tieto subjekty majú recipročné právo vyžiadať si od tretích strán ekonomicky výhodnejšie ponuky, takže spolupracujúci podnik je nútený svoju ponuku zodpovedajúcim spôsobom upraviť.

3.3.4.3 Využitie výsledkov výskumu a vývoja

Vlastníkom výsledkov projektu (aj v prípade obstarania zmluvného výskumu, technických poznatkov a patentov obstaraných alebo licencovaných z vonkajších zdrojov), hnutelných vecí a nehnuteľností, ktoré vznikli alebo boli zaobstarané pri riešení projektu, je príjemca. Práva k výsledkom projektu, na ktorého riešenie boli použité finančné prostriedky viacerých subjektov sa určia v zmluve, resp. v zmluve o partnerstve.

3.4 Doplnujúce odpovede EK k uplatňovaniu efektívnej spolupráce

3.4.1 Nevyhnutná miera zapojenia subjektu do projektu ES

Nevyhnutným predpokladom pre naplnenie pojmových znakov ES je reálne zapojenie sa všetkých zúčastnených subjektov (členov konzorcia) do definovania a realizácie projektu, prevzatie rizík a výsledkov projektu.

V svojej odpovedi EK jednoznačne upozorňuje, že finančný príspevok na realizáciu projektu nie je dostatočným predpokladom ES a dôvodom zvýšenej intenzity pomoci.

Na druhej strane každý podnik v projekte, ktorý spĺňa definíciu ES má nárok na bonus bez ohľadu na rozsah nákladov a typ VaV aktivít, ktorým prispieva do projektu.

3.4.2 Vzájomná nezávislosť podnikov zapojených do ES

Podľa rozhodnutí ESD pojem "podnik"²² je potrebné v európskom súťažnom práve chápať ako "hospodársku jednotku", ktorá v praxi môže zodpovedať aj viacerým právnym entitám (právnickým osobám) prípadne fyzickým osobám. Na určenie, či niekoľko samostatných právnych entít predstavuje z pohľadu súťažného práva jeden „podnik“ je nevyhnutné prihliadať na existenciu kontrolných, funkčných, ekonomických a iných vzájomných väzieb a prepojení.²³

V súlade s judikatúrou ESD sa tak dva podniky budú považovať za navzájom nezávislé, pokiaľ tvoria samostatné hospodárske jednotky (napríklad žiadna z nich nekontroluje ani nemá dominantný vplyv druhej). Za nezávislé podniky sa nepovažujú partnerské a prepojené podniky v zmysle ich definície podľa prílohy I GBER.

Podľa odpovedi EK by nezávislosť podnikov mala byť overená v deň podania žiadosti o podporu a dodatočne aj v čase rozhodnutia o poskytnutí pomoci.

3.4.3 Efektívna spolupráca vs. zmluvný výskum

Zásadnou podmienkou v prípade zmluvného výskumu, ktorý poskytuje verejne podporovaná VO podniku (alebo ktorý sa realizuje na verejne podporenej VI) je zaplatenie trhovej ceny podnikom (v súlade s bodom 25 Rámca). V opačnom prípade by dochádzalo k nepriamej ŠP podniku.

Podľa odpovedi EK rovnaké pravidlo musí byť zohľadnené aj pri ES, kde vynaložené náklady VO v rámci projektu musia zodpovedať trhovým cenám, minimálne musia byť plne pokryté všetky jej vzniknuté náklady.

3.4.4 Podmienka ES medzi podnikmi / maximálne 70 % oprávnených nákladov

Zásadnou podmienkou ES medzi podnikmi je, že žiaden "podnik" jednotlivito neznáša viac než 70% oprávnených nákladov projektu.

Rovnako subjekty, ktoré nemožno považovať za nezávislé, a teda predstavujú jeden podnik, nesmú znášať viac ako 70% oprávnených nákladov projektu, inak nebude naplnená podmienka ES.

Definícia ES podľa článku 2 bod 90 GBER však hovorí, že "náklady projektu môže znášať v plnej výške jedna alebo viacero strán, čím sa ostatné strany odbremení od jeho finančných rizík."

Takýto prípad môže nastať napríklad vtedy, ak je projekt ES realizovaný konzorciom troch nezávislých podnikov a celé oprávnené náklady prevezmú dva z nich, pričom žiaden z podnikov neznáša viac ako 70% oprávnených nákladov.

EK vo svojej odpovedi zároveň pripomína, že definícia ES je rovnaká pre GBER aj Rámec, v rámci ktorých táto možnosť podniku prevziať náklady za niektorú zo zúčastnených VO má praktický význam aj za účelom vylúčenia nepriamej ŠP podľa bodu 28 písm.a) Rámca.

3.4.5 Podmienka ES podnikov a VO / 10% oprávnených nákladov

Základnou podmienkou ES podnikov a VO je, že VO znášajú aspoň 10 % oprávnených nákladov projektu a majú právo zverejniť výsledky vlastného výskumu.

Preto aj prevzatie nákladov podľa predchádzajúceho odseku je možná len za predpokladu, že iná zúčastnená VO, ktorá je tiež členom konzorcia, splní podmienku ES ohľadne znášania minimálne 10% oprávnených nákladov zo strany zúčastnených VO.

3.4.6 Rozsiahle šírenie výsledkov výskumu / podmienky zvýšenej intenzity

Ako bolo uvedené, okrem ES je druhou možnosťou zvýšenia intenzity pomoci pre podniky o 15 p.b. a plného preplatenie výdavkov pre VO (nehospodárska činnosť) prípad rozsiahleho šírenia výsledkov výskumného projektu podľa čl. 26 odsek 6, písm. b) (ii) GBER. Rozsiahle šírenie výsledkov sa realizuje na

²² C-170/83 *Hydrotherm* [1984] ECR 2999, para. 11., T-137/02 *Pollmeier Malchow v Commission* [2004] ECR II-3541, para.50

²³ C-480/09 P *Acea Electrabel Produzione SpA v Commission* [2010] ECR I-13355 para. 47; C-222/04 *Cassa di Risparmio di Firenze SpA and Others* [2006] ECR I-289, para. 112

otvorenom a nediskriminačnom základe prostredníctvom konferencií, uverejnením, vo voľne prístupných databázach alebo bezplatným (otvoreným) softvérom.

Podľa odpovede EK by sa šírenie výsledkov výskumu malo realizovať čo najskôr po ich získaní, v čo najširšom rozsahu v rámci štátu a na úrovni EÚ a bez časového obmedzenia. Členský štát môže bližšie definovať v akej miere je nevyhnutné šíriť výsledky projektu.

Podľa odpovede EK nediskriminačný základ šírenia výsledkov nebráni individuálnym dohodám a odlišným podmienkam, za ktorých budú môcť byť výsledky projektu využívané tretími stranami (napr. ceny za licencie sa môžu odlišovať).

3.4.7 Kategórie VaV a intenzity v rámci projektu ES

V projektoch ES budú realizovať jednotlivé spolupracujúce subjekty rôzne kategórie/etapy VaV aktivít (základný výskum, priemyselný výskum, aplikovaný vývoj, štúdie realizovateľnosti), ktorým zodpovedajú rozdielne intenzity ŠP.

Je nevyhnutné, aby sa oprávnené náklady presne priradili ku konkrétnej kategórii v súlade s článkom 25 ods.3 GBER a následne sa na ne samostatne aplikovala daná intenzita. Intenzity sú v rámci projektu definované pre každý zúčastnený subjekt osobitne, pričom závisí od charakteru zapojeného subjektu (VO, SME, veľký podnik), od typov VaV aktivít, ktoré sa v rámci projektu vykonávajú (základný výskum, priemyselný výskum, aplikovaný vývoj, štúdia realizovateľnosti) a rozsahu nákladov na jednotlivé aktivity.

Popri VaV projektoch môže byť podporované aj budovanie VI, za predpokladu, že bude zabezpečené dodržanie podmienok verejného financovania podľa jej budúceho využitia. Ak je daná kapacita budovanej VI využívaná v rámci projektu na ES, pôjde o nehospodárske využitie. Na financovanie tej kapacity VI, ktorá bude využívaná na HČ, sa vzťahuje článok 26 GBER (pri podpore VI sa neaplikuje bonus ES).

3.4.8 Poskytnutie výsledkov projektu ES podnikom

K poskytnutiu nepriamej ŠP v dôsledku priaznivých podmienok spolupráce nedôjde v zmysle bodu 28 písm. b) Rámca ani v tom prípade, keď všetky práva IP vzniknuté v projekte budú pridelené v plnej miere spolupracujúcim VO, ktoré ich následne zdarma a na nediskriminačnej báze sprístupnia a poskytnú spolupracujúcim podnikom, ktoré o to prejavia záujem.

Podľa odpovede EK "pridelenie v plnej miere" znamená, že VO požívajú všetky hospodárske výhody spojené s právami IP ponechaním si práva neobmedzene ich využívať, najmä vlastnícke právo a právo na poskytovanie licencie. Uvedené nevylučuje možnosť uzavrieť ďalšie zmluvy týkajúce sa IP práv vrátane poskytnutia licencií spolupracujúcim podnikom.

Poskytovanie licencií VO je podľa bodu 15 písm.v) Rámca súčasťou transferu poznatkov. Podľa bodu 19 písm b) Rámca sú činnosti transferu poznatkov vykonávané VO chápané ako NČ, na ktoré sa nevzťahujú podmienky ŠP a všetky zisky z nich sú opätovne investované do základných činností VO (vzdelávania, nezávislého výskumu, ES a rozsiahleho šírenia poznatkov).

Keďže transfer poznatkov VO je za dodržania podmienky reinvestovania všetkých príjmov chápaný priamo ako NČ, tieto aktivity sa nezapočítavajú do limitu vedľajšej hospodárskej činnosti.

3.5 Uplatňovanie ES v programovom období 2014 – 2020

3.5.1 Forma ES - Výskumné konzorcium

Projekty výskumu a vývoja v rámci OP VI sú spravidla realizované prostredníctvom konzorcií – zmluvných partnerstiev a v rámci nich vznikajú rôzne typy interných výskumných centier, ktoré nemajú povahu samostatných právnych subjektov. OPVI bude prioritne podporovať dlhodobejšie projekty s plánovanou dobou realizácie 5 rokov.

Na riešení projektov VaV sa podieľajú v rámci jedného projektu rôzne subjekty, ktoré poskytujú svoje personálne a materiálne kapacity. Projekty sú interne členené na rôzne typy výskumných aktivít, pričom na každej aktivite sa podieľa jedna, alebo viaceré subjekty podľa svojej exprenosti.

Všetky aktivity prispievajú k splneniu celkového VaV cieľa projektu. Povahou to môžu byť aktivity základného výskumu, aktivity priemyselného výskumu a aktivity experimentálneho vývoja – v rámci jedného projektu sa môžu realizovať všetky typy aktivít podľa potreby tak, ako si to vyžadujú ciele projektu.

Konzorcium kopíruje model výskumných konzorcií v projektoch programu Horizont 2020.

- Projekt môže byť pripravovaný skupinou subjektov z akademického, podnikateľského, neziskového sektora.
- Konzorcium má koordinátora, ktorý je žiadateľom a partnerov.
- Každý partner má definovaný podiel na rozpočte projektu a aj definované výskumné úlohy, ktoré v rámci projektu plní.
- Konzorcium funguje na základe partnerskej zmluvy, pričom zúčastnené subjekty nevytvárajú nové právne subjekty, ale fungujú ako skupina spolupracujúcich subjektov.
- Výskumné centrum, ktoré vzniká v rámci projektu nie je samostatným právnym subjektom, ale ide o sieť pracovísk partnerov, ktoré fungujú na základe partnerskej zmluvy.

3.5.2 Členovia konzorcia

Koordinátor projektu koordinuje ostatné subjekty zapojené do projektu a súčasne ide o žiadateľa o NFP. Koordinátor predkladá projekt v rámci výzvy na predkladanie projektov.

Partner projektu je subjekt, ktorý nie je žiadateľom, ale má v projekte priamo vyčlenenú definovanú sumu z rozpočtu a v rámci neho aj sumu z NFP, za ktorú z rozpočtu plní časť výskumných aktivít v projekte na báze spolupráce so žiadateľom (koordinátorom) projektu a s prípadnými ďalšími partnermi v projekte.

3.5.3 Typy projektov, kde sa bude aplikovať ES

3.5.3.1 *Individuálne priemyselné výskumno-vývojové centrum*

V tomto prípade je lídrom konzorcia podnik, ktorý potrebuje realizovať VaV v konkrétnej oblasti, ktorá je spojená s jeho hospodárskou činnosťou.

- Partnerom je minimálne jedna VO (SAV, univerzita), alebo SME. Môže mať aj ďalších partnerov podnikateľského typu alebo VO.
- Má jasný VaV program a jasný cieľ, ktorý má prispieť k rozvoju firmy, ktorá je nositeľom priemyselného výskumno-vývojového centra.
- Sekundárnym cieľom je zapájanie sa konzorcií aj do medzinárodných VaV.
- Nie je samostatným právnym subjektom, ale funguje ako projektové partnerstvo.
- Konzorcium nie je uzavreté a nemenné a v priebehu existencie sa môžu jeho partneri meniť.
- Je založené na dlhšie obdobie (t.j. nielen za účelom jedného projektu) a cieľom je podporovať ho dlhšiu dobu (do 10 rokov) v zmysle pravidiel ŠP a po tejto dobe by malo byť schopné získavať na svoju prevádzku iné zdroje financovania.

3.5.3.2 *Projekt dlhodobého strategického výskumu a vývoja*

Takýmto je projekt VaV, pripravený väčším konzorciom verejných a súkromných inštitúcií, ktoré so spomedzi seba vyberajú koordinátora a ktorý vystupuje ako žiadateľ.

- Na rozdiel od priemyselného výskumno-vývojového centra v rámci projektu dlhodobého strategického výskumu, ide vzhľadom na počet subjektov o väčšie konzorcium.
- Účasť podnikateľských subjektov je povinná.

- Konzorcium definuje spoločný výskumný plán a aktivity, ktoré sú realizované spoločne partnermi,
- Projekt trvá dlhšiu dobu 5-7 rokov a má predstavovať nosnú výskumnú aktivitu v danej oblasti v rámci SR

3.5.3.3 Využívanie existujúcich VaV kapacít

S cieľom využiť najkvalitnejších výskumníkov a už existujúcu VI sa môže vyskytnúť potreba zrealizovať časť aktivít projektu mimo programového územia, teda v rámci Bratislavského kraja alebo v inom členskom štáte.

Príklad 1: Partner vlastní výskumné laboratórium, ktorého je potrebné v projekte, ale nachádza sa v Bratislavskom kraji alebo v inom členskom štáte; oprávnenými nákladmi budú personálne náklady výskumníkov a prevádzkové náklady na zrealizovanie úlohy, ktorá je nevyhnutná (zdroje projektu by neslúžili na investície do VI mimo programového územia, ale len na výskum mimo územia).

Príklad 2: V rámci projektu chce žiadateľ spolupracovať s VO (VO by bola súčasťou konzorcia a jedným z prijímateľov pomoci z EŠIF ako partner), ktorá sa nachádza v Bratislavskom kraji alebo v inom štáte Európskej únie. Zapojenie takejto špičkovej VO v pozícii partnera je potrebné kvôli jej kapacite zrealizovať nejakú časť výskumnej úlohy, ktorá je potrebná pre dosiahnutie cieľov projektu, pričom ju v požadovanej miere a kvalite nevie zrealizovať žiadateľ. Oprávnený náklad pre partnera mimo oprávneného územia, by boli len personálne a prevádzkové náklady na zrealizovanie príslušnej úlohy, t.j. neboli by oprávnené investície do VI mimo oprávneného územia.

Príklad 3: V rámci projektu chce žiadateľ využiť individuálne kapacity špičkových výskumníkov, ktorí pracujú mimo oprávnené územie - v Bratislavskom kraji, alebo v inom členskom štáte EÚ. Takýto výskumník by nemusel plniť výskumné úlohy projektu tak, že by fyzicky pracoval v programovom území, ale mohol by pracovať na svojom pracovisku, ktoré sa nachádza mimo programového územia.

Príklad 4: žiadateľ, resp. partner vlastní distribuovanú výskumnú infraštruktúru vrátane mimo oprávneného územia. Mimo tohto územia by boli využité infraštruktúry (napríklad. dátové centrum), ktorá by ale boli využívané výskumníkmi, ktorí pracujú v rámci oprávneného územia.

Analogicky sa to týka aj projektov, ktoré je možné financovať v Bratislavskom kraji.

3.6 Modelové príklady uplatňovania ES

3.6.1 Príklad 1 – Konzorcium tvorí veľký podnik, VO a SME

Žiadateľom o NFP je veľký podnik (hlavný partner), partnerom je VO – verejná vysoká škola (P1), druhým partnerom je stredný podnik (P2).

Projekt pozostáva z aktivít spadajúcich pod priemyselný výskum a z aktivít spadajúcich pod experimentálny vývoj. Celkový rozpočet projektu je 1.750.000 Eur

Aktivita	Hlavný partner	P1	P2
Základný výskum	0	100.000	0
Priemyselný výskum	600.000	100.000	200.000
Experimentálny vývoj	400.000	0	200.000
Nákup infraštruktúry	0	150.000	0

Spolu	1.000.000	350.000	400.000
-------	-----------	---------	---------

Hlavný partner a P2 sú dva navzájom nezávislé podniky, nie sú to partnerské ani prepojené podniky. Oba podniky sa snažia výrazne zlepšiť vlastnosti svojich výrobkov. P2 sa špecializuje na nové postupy spracovania, ktoré možno aplikovať u hlavného partnera. Obaja majú záujem o spoluprácu a očakávajú pozitívne výsledky projektu pre svoje hospodárske aktivity.

Keďže nedisponujú nevyhnutnými personálnymi kapacitami a je potrebný aj laboratórny výskum oslovili na spoluprácu P1, ktorej zamestnanci majú rozpracované teoretické práce v tejto oblasti a potrebujú ich preveriť v pomeroch reálnej prevádzky, ktorú má k dispozícii hlavný partner. P1 má záujem výsledky zaradiť do procesu výučby a taktiež ich publikovať v odborných časopisoch.

Z hľadiska definície ES medzi partnermi sú splnené nasledovné predpoklady:

- nezávislosť strán, spoločné definovanie predmetu a rozsahu projektu,
- deľba VaV aktivít v projekte, zdieľanie rizika a výsledkov projektu,
- nejde o poskytovanie VaV služieb ani zmluvný výskum,
- P1 ako VO znáša aspoň 10% oprávnených výdavkov projektu,
- P1 ako VO má právo uverejniť výsledky svojho VaV,
- práva k výsledkom sú prideľované podľa aktivít, príspevkov a záujmu.

Všetci partneri naplňujú definíciu ES, preto môžu žiadať nasledovnú intenzitu pomoci k svojim jednotlivým kategóriám nákladov.

Aktivita	Hlavný partner	P1	P2
Základný výskum	-	100%	-
Priemyselný výskum	65% (50+15)	100%	75% (50+10+15)
Experimentálny vývoj	40% (25+15)	-	50% (25+10+15)
Nákup infraštruktúry (VI)	-	100%	-

Podporená VI bude využívaná v rámci projektu VaV na efektívnu spoluprácu spoločne s podnikmi zúčastnenými v projekte. Musí byť ale pritom dodržaná jedna z podmienok vymenované v bode 28 Rámca, ktorá zamedzí poskytnutiu nepriamej ŠP podnikom.

Napríklad, VO dostanú za práva IP, ktoré vzniknú na VI, ale budú pridelené podnikom, kompenzáciu zodpovedajúcu trhovej cene. Možnosťou je, že práva IP a prístupové práva k výsledkom budú pridelené partnerom v projekte, spravodlivo reflektujúc ich príspevky do projektu a záujmy, alebo že práva IP budú pridelené výlučne VO, ktorá poskytne podnikom prístupové práva.

3.6.2 Príklad 2 – Konzorcium tvoria dve VO a podnik

Žiadateľom o NFP je VO (štátna vysoká škola), partnerom je VO – verejná vysoká škola (P1), druhým partnerom je podnik (P2), ktorý chce výsledky projektu aplikovať vo svojom výrobnom procese.

Projekt pozostáva z aktivít spadajúcich pod priemyselný výskum a z aktivít spadajúcich pod experimentálny vývoj.

Celkový rozpočet projektu je 5.550.000 Eur, z toho sú 3.000.000 Eur na vybudovanie novej VI.

Aktivita	VO	P1	P2
Základný výskum	200.000	0	0
Priemyselný výskum	250.000	700.000	0
Experimentálny vývoj	500.000	0	350.000
Nákup infraštruktúry	2.700.000	0	300.000
Spolu	3.650.000	700.000	650.000

VO rieši navrhovaným projektom výskumnú úlohu v rámci svojho dlhodobého VaV. Nákup infraštruktúry je nevyhnutne potrebný pre aktivity spojené s VaV. Výsledky plánuje prezentovať verejnosti a zlepšiť vyučovací proces. Infraštruktúru plánuje po realizácii projektu využívať pre potreby vyučovacieho procesu a voľné kapacity poskytnúť súkromnému sektoru. P1 má taktiež záujem participovať na projekte, pretože výsledky chce prezentovať. P2 je stredný podnik, má záujem o získanie poznatkov, ktoré budú výsledkom projektu. Výsledkom projektu bude patent, ktorý je ohodnotený sumou 2 mil. Eur. O patent má záujem P2 a P2 zároveň je ochotný spolupodieľať sa na nákupe VI, ktorá ostane vo vlastníctve hlavného partnera.

Z hľadiska definície ES medzi partnermi sú splnené nasledovné predpoklady:

- nezávislosť strán, spoločné definovanie predmetu a rozsahu projektu,
- deľba VaV aktivít v projekte, zdieľanie rizika a výsledkov projektu,
- nejde o poskytovanie VaV služieb ani zmluvný výskum,
- VO znáša aspoň 10% oprávnených výdavkov projektu,
- VO má právo uverejniť výsledky svojho VaV,
- práva IP prevedie VO na podnik za kompenzáciu, ktorá sa rovná trhovej cene zistenej nezávislým odborným ocenením,
- podnik P2, ktorý znáša viac ako 10% nákladov na VI, čo mu umožní preferenčný prístup k jej využívaniu v danom rozsahu.

Aktivita	VO	P1	P2
Základný výskum	100%	-	-
Priemyselný výskum	100%	100%	-
Experimentálny vývoj	100%	-	40% (25+15)
Nákup infraštruktúry	100% (časť spojená s NČ) 50% (časť spojená s HČ)	-	-

V súlade s Rámcom je potrebné, aby partnerovi P2 nebola poskytnutá nepriama ŠP. Znamená to, že patent, ako výsledok projektu bude P2 predaný za kompenzáciu zodpovedajúcu trhovej cene. Súčasne príspevky P2 k nákladom projektu sa od tejto náhrady odpočítajú. Výsledná cena za patent pre P2 bude

teda 1.350.000 Eur.

Keďže transfer poznatkov VO je za dodržania podmienky reinvestovania všetkých príjmov chápaný priamo ako NČ, tieto aktivity sa nezapočítavajú do limitu vedľajšej hospodárskej činnosti.

Po realizácii projektu bude hlavný partner (vysoká škola) infraštruktúru využívať duálnym spôsobom. Prioritne síce pôjde o NČ (ES v rámci projektu, vlastné základné aktivity), ale očakáva sa, že voľná kapacita, ktorú bude možné hospodársky využiť, bude predstavovať okolo 30% ročnej kapacity VI. Očakáva sa že záujem podnikov o využitie VI bude dostatočný, čo naznačuje aj záujem podniku (partnera P2) zúčastňovať sa na spolufinancovaní infraštruktúry a rezervovať si budúcu kapacitu aj mimo súčasný projekt ES.

HČ v tomto prípade teda nebude len čisto doplnkovou alternatívou v prípade potenciálnej voľnej kapacity, a nebude limitovaná do 20% ročnej kapacity. HČ a NČ budú v účtovníctve VO jednoznačne oddelené na analytických účtoch. Kapacita VI určená na HČ bude otvorená a transparentne poskytovaná na základe zverejnených podmienok. Podniky budú platiť VO za využívanie VI odplatu zodpovedajúcu trhovej cene podľa článku 2,2,1 Rámca.

Nakoľko P2 prispel na obstaranie infraštruktúry, VO mu poskytne prednostný prístup k infraštruktúre počas nasledujúcich 3 rokov tým, že mu rezervuje časovú kapacitu k danej infraštruktúre v rozsahu jeho príspevku na zariadenia. Informácia o preferenčnom prístupe ako aj podmienkach využívania infraštruktúry bude zverejnená. Odplata za využívanie infraštruktúry P2 bude stanovená na základe trhových pravidiel zohľadňujúc jeho príspevok na obstaranie VI.

3.6.3 Príklad 3 – Konzorcium tvoria podnik, dve VO a SME

Veľký podnik ako hlavný partner, plánuje realizovať projekt VaV s celkovými výdavkami 11 mil. Eur. Do projektu sa mu podarilo získať partnerov univerzitu, výskumný ústav SAV a malý podnik.

Aktivity projektu spadajú pod definíciu základného výskumu, priemyselného výskumu a experimentálneho vývoja. Súčasťou projektu je aj vypracovania štúdie uskutočniteľnosti, ktorú bude realizovať externá organizácia (dodávateľsko – odberateľský vzťah).

Aktivita	Hlavný partner (veľký podnik)	Partner 1 (univerzita)	Partner 2 (výskumný ústav)	Partner 3 (malý podnik)
Základný výskum	0	1.000.000	0	0
Priemyselný výskum	1.000.000	1.000.000	0	0
Experimentálny vývoj	4.000.000	0	800.000	1.000.000
Štúdia uskutočniteľnosti	1.200.000	0	0	0
Nákup infraštruktúry	-	1.000.000	-	-
Spolu	6.200.000	3.000.000	800.000	1.000.000

Z hľadiska oprávnenosti výdavkov je štúdia uskutočniteľnosti oprávnená, keďže netvorí viac ako 50% hodnoty rozpočtových nákladov.

Z hľadiska definície ES medzi partnermi sú splnené nasledovné predpoklady:

- nezávislosť strán, spoločné definovanie predmetu a rozsahu projektu

- del'ba VaV aktivít v projekte, zdieľanie rizika a výsledkov projektu
- nejde o poskytovanie VaV služieb ani zmluvný výskum
- univerzita znáša aspoň 10% oprávnených výdavkov projektu
- obe VO má právo uverejniť výsledky svojho VaV
- práva k výsledkom si hlavný partner, univerzita a malý podnik prideľujú podľa aktivít, príspevkov a záujmu.

Aktivita	Hlavný partner (veľký podnik)	Partner 1 (univerzita)	Partner 2 (výskumný ústav)	Partner 3 (malý podnik)
Základný výskum	-	100%	-	-
Priemyselný výskum	65% (50+15)	100%	-	-
Experimentálny vývoj	40% (25+15)	-	100%	60% (25+20+15)
Štúdia uskutočniteľnosti	50%	-	-	-
Nákup infraštruktúry	-	100%	-	-

Po realizácii projektu bude univerzita podporenú infraštruktúru využívať na NČ, teda efektívnu spoluprácu v rámci projektu a vlastné základné aktivity. HČ bude len doplnkovou alternatívou v prípade potenciálnej voľnej kapacity, pričom budú sa využívať rovnaké vstupy a bude sa dodržiavať maximálna miera používania infraštruktúry do 20% ročnej kapacity.

Tieto činnosti budú v účtovníctve jednoznačne oddelené na analytických účtoch a budú poskytované za trhových podmienok. Na ročnej báze bude vykazované časové alebo finančné hľadisko splnenia podmienky maximálnej miery HČ 20%. VO musí vedieť preukázať, že napríklad prenájom infraštruktúry podnikom za odplatu tvoril maximálne 20% z celkového času, ktorý bola infraštruktúra v danom období skutočne využívaná a využívali sa rovnaké zariadenia, materiály a personál ako na bežné NČ.

3.6.4 Príklad 4 – Konzorcium podnik, SME a VO

Žiadateľom o NFP je veľký podnik, partnermi sú jeho dcérsky malý podnik a výskumný ústav.

Projekt pozostáva z aktivít experimentálneho vývoja a obstarania VI. Rozpočet projektu je 2.000.000 Eur. Projekt definoval hlavný partner. Určil, aké aktivity a akým spôsobom partneri vykonajú, pričom vytvoril konzorcium v očakávaní získania bonusu ES pre seba a vyššej intenzity v časti nákladov pre SME a VO.

Aktivita	Hlavný partner	P1	P2
Experimentálny vývoj	790.000	110.000	100.000
Výskumná infraštruktúra	1.000.000	0	0
Spolu	1.790.000	110.000	100.000

Podmienky ES v tomto prípade nie sú naplnené a existuje viacero dôvodov, prečo očakávanie hlavného partnera na „maximalizáciu“ NFP nemôžu byť naplnené:

- Hlavný partner a P1 sú prepojené podniky (nie je nárok na bonus ES),
- V dôsledku prepojenia ani P1 nie je SME (nie je nárok na bonus SME ani ES),
- VO nenesie 10% nákladov projektu (nie je nárok na bonus ES ani na NČ pri VO)
- Aktivita VO a P1 v projekte sú „skrytým“ zmluvným výskumom (nie je nárok na bonus ES ani na NČ pri VO),
- VO nevykonáva NČ, preto je v danej situácii chápaná ako veľký podnik,
- VI nemôže byť budovaná výlučne pre potreby konkrétneho podniku, musí byť sprístupnená na transparentnej báze všetkým používateľom,
- Nešlo o spoločné definovanie predmetu a rozsahu projektu, s vlastnými záujmami subjektov.

Projekt nebude podporený.

Intenzity pomoci (ak by bol projekt podporený)

Aktivita	Hlavný partner	P1	P2
Experimentálny vývoj	25%	25%	25%
Výskumná infraštruktúra	0%	-	-

Rozdelené intenzity v prípade splnenia pravidiel ES, neprepojenosti podnikov a budovania VI v rámci VO

Aktivita	Hlavný partner	P1	P2
Experimentálny vývoj	40%	60%	100%
Výskumná infraštruktúra	-	-	100%

4. Pravidlá štátnej pomoci pri budovaní a využívaní výskumných infraštruktúr

4.1 Význam pravidiel ŠP pre výskumné infraštruktúry

Neaplikovanie alebo nesprávne aplikovanie pravidiel ŠP pri podpore výskumných infraštruktúr môže mať za následok obrovské škody nie len pre neoprávneného príjemcu podpory, ale pre krajinu ako celok.

Znalosť pravidiel ŠP v oblasti podpory výskumnej infraštruktúry je zásadným predpokladom na zákonné a efektívne využívanie verejných zdrojov.

Reakciou na existenciu pravidiel ŠP nesmie byť v prípade VI ich ignorovanie a tiež nie snaha vyhnúť sa ich aplikácii uzatvorením infraštruktúry výlučne na nehospodárske aktivity.

Cieľom musí byť otvorená VI pre súkromný sektor a nie mrhanie kapacitami a verejnými zdrojmi na podporu VaV. Je nevyhnutné spájať podnikateľskú sféru s výskumným sektorom a univerzitami a je žiaduce, aby sa nákladne vybudovaná VI maximálne využívala v prospech konkurencieschopnosti podnikov.

Je potrebné hľadať také modely financovania, prevádzkovania a využívania verejne podporovaných VI, ktoré akceptujú pravidlá ŠP a maximálne pomáhajú k prosperite ekonomiky.

V praxi je často prehliadaná skutočnosť, že v otázkach štátnej pomoci nie je dôležitá právna forma subjektu, verejnoprávna alebo súkromnoprávna povaha, ziskový alebo neziskový účel založenia. Každá podporená infraštruktúra, čo i len čiastočne využívaná na poskytovanie služieb a tovarov podlieha regulácií ŠP, keďže sa zapája do hospodárskej súťaže.

VI sa v praxi využíva na činnosti, ktoré spadajú do rámca verejnej politiky (napríklad vzdelávanie, nezávislý výskum). HČ je často iba výsledkom efektívneho využívania zdrojov VO, napríklad zariadenia na VaV, môžu mať dvojaké použitie (nehospodárske a hospodárske). Túto osobitosť infraštruktúry v oblasti VaV treba mať na pamäti pri analyzovaní podpory jej budovania a prevádzky na základe pravidiel ŠP.

Budúci spôsob využívania infraštruktúry má zásadný význam pre možný rozsah verejnej podpory, bez ohľadu na subjekt, ktorý ju buduje, prevádzkuje, či používa.

Pri rovnakej infraštruktúre je v závislosti od jej využívania možná podpora 100% oprávnených nákladov alebo maximálne 50% oprávnených nákladov, prípadne je úplne vylúčená pokiaľ nie sú splnené predpismi definované podmienky. Ten istý subjekt prevádzkujúci VI bude v prvom prípade vystupovať ako výskumná organizácia a súčasne v druhom prípade ako veľký podnik, v treťom ako neoprávnený príjemca ŠP.

Schéma č. 9: Podpora budovania infraštruktúry bez a s prvkom štátnej pomoci

Oblasťou verejnej podpory, pri ktorej došlo asi k najvýraznejšej zmene prístupu EK v posledných rokoch je podpora budovania infraštruktúry. Donedávna sa verejné financovanie infraštruktúry považovalo za patriace mimo rozsah ŠP. Vychádzalo sa z predpokladu, že výstavba a prevádzka infraštruktúry predstavuje všeobecné opatrenie verejnej politiky a nie hospodársku činnosť.

Rozsudkom vo veci *Aéroports de Paris* z roku 2000 sa zrušila platnosť tejto interpretácie, keď ESD objasnil, že prevádzka letiska predstavuje hospodársku činnosť.

Rozsudkom vo veci *Leipzig/Halle* z roku 2010 ESD ďalej rozšíril interpretáciu, keď nielen prevádzka, ale aj výstavba akéhokoľvek typu infraštruktúry, ktorá sa má hospodársky využívať je sama o sebe hospodárskou činnosťou a na jej financovanie sa vzťahujú pravidlá ŠP.

Verejné financovanie infraštruktúry, ktorá sa komerčne nevyužívať, nepodlieha pravidlám ŠP. Týka sa to budovania všeobecnej infraštruktúry, ako sú verejné cesty, mosty alebo kanály, ktoré sa dávajú do užívania verejnosti bez akýchkoľvek obmedzení a tiež infraštruktúry slúžiacej na výkon verejnej moci napríklad riadenie letovej prevádzky, majáky a zariadenia všeobecnej navigácie, policajná a colná infraštruktúra. Podpora budovania infraštruktúry, ktorá je otvorená bezodplatne všetkým potenciálnym užívateľom na nediskriminačnom základe, ktorá nie je zapojená do hospodárskych aktivít sa považuje za všeobecné opatrenie, ktoré nepredstavuje ŠP.

Ak sa určitá infraštruktúra používa na hospodárske aj NČ, pravidlá ŠP sa budú vzťahovať na financovanie iba v rozsahu, v akom pokrýva náklady na HČ.²⁴

V tejto súvislosti je dôležité sa zamerať najmä na nasledujúce otázky:

- Budú splnené kritéria ŠP, najmä pokiaľ ide o hospodárske využívanie infraštruktúry?
- Môže ísť o výnimku zo ŠP, napríklad „investor v trhovom hospodárstve“ alebo SGEI?
- Ak pôjde o ŠP, aké pravidlá možno aplikovať na zabezpečenie zlučiteľnosti?
- Je potrebná notifikácia ŠP alebo je možné schváliť pomoc podľa GBER?

Pokiaľ sa bude infraštruktúra využívať v súvislosti s hospodárskou činnosťou, teda s ponúkaním tovarov a služieb na príslušnom trhu, pravdepodobne pôjde o ŠP. Ak pre danú činnosť existuje trh, akokoľvek obmedzený, potom je táto činnosť organizovaná na trhovách zásadách a musí sa považovať za hospodársku. HČ môže existovať aj napriek rozhodnutiu príslušného orgánu o uzavretí trhu pre hospodársku súťaž, ak by iní prevádzkovatelia boli ochotní a schopní poskytovať službu na danom trhu. Predovšetkým treba poznamenať, že rozhodnutie príslušného orgánu prisúdiť určitú službu jedinej

²⁴ podpora prekračujúca náklady na nehospodárske činnosti

spoločnosti a nedovoliť tretím stranám poskytovať túto službu (napríklad z dôvodu, že si želá poskytovať túto službu interne) nevyplýva existenciu HČ.

Ak sa na verejné financovanie infraštruktúry vzťahujú pravidlá ŠP, je potrebné určiť, či projekt podlieha notifikačnej povinnosti v súlade s článkom 108 ods. 3 ZFEÚ. Neplatí to v prípade, keď je opatrenie vyňaté z notifikačnej povinnosti, pretože spĺňa podmienky GBER alebo sa pomoc poskytuje v rámci zo strany EK schválenej schémy ŠP.

4.2 Pojem výskumná infraštruktúra

Pojem "výskumná infraštruktúra" je rovnako definovaná v GBER aj v Rámci. Predstavuje súbor vedeckých zariadení, nástrojov, IKT, zdrojov poznatkov a s ním súvisiacich služieb, ktoré využíva vedecká komunita na uskutočňovanie VaV, pričom nemusí byť koncentrovaný v jednej lokalite.

Čl. 2 (91) GBER

„výskumná infraštruktúra“

sú zariadenia, zdroje a súvisiace služby, ktoré využíva vedecká komunita na uskutočňovanie výskumu vo svojich príslušných odboroch;

vymedzenie zahŕňa vedecké vybavenie alebo súbory nástrojov, zdroje založené na poznatkoch, akými sú zbierky, archívy alebo štruktúrované vedecké informácie, ktoré umožňujú také infraštruktúry založené na IKT, ako sú siete GRID, výpočtová technika, softvér a komunikácie, alebo akýkoľvek iný subjekt jedinečnej povahy, ktorý je podstatný pre uskutočňovanie výskumu.

Takéto infraštruktúry môžu byť sústredené na jednom mieste alebo „distribúované“ (organizovaná sieť zdrojov) v súlade s článkom 2 písm. a) nariadenia Rady (ES) č. 723/2009 o rámci Spoločenstva pre Konzorcium pre európsku výskumnú infraštruktúru;

Výskumnú organizáciu sme už definovali v časti 5.2.2. V Rámci, kde sú pojmy VO a VI vždy používané súčasne, keďže aj v praxi sú previazané.

Prevádzkovateľom VI bude výskumná organizácia (univerzita, výskumný ústav, agentúry technologického transferu, sprostredkovatelia inovácií) alebo jej časť. Predpokladom na verejné financovanie VO je, že podniky v postavení akcionárov alebo členov nemajú prednostný prístup k výsledkom VO.

Využíva ju buď na svoj primárny cieľ, teda nezávislý výskum, výučbu a šírenie nových poznatkov alebo čiastočne aj na poskytovanie HČ (zmluvný výskum, nájom).

V rozsahu v akom sa VI bude využívať na hospodárske činnosti (ktoré nie sú len vedľajšie doplnkové aktivity), v takom rozsahu sa budú na financovanie vzťahovať pravidlá ŠP. Jednou z povinností VI podporenej z ŠP bude, že prístup k jej využívaniu (k VaV službám) musí byť otvorený pre viacero používateľov na transparentnom a nediskriminačnom základe a za trhových podmienok. Uvedené bude splnené, ak voľná kapacita VI mimo nehospodárskeho využívania (vrátane ES) je prístupná na poskytovanie výskumných služieb všetkým podnikom, ktoré by mohli mať záujem a to na základe zverejnených podmienok a za stanovenú trhovú cenu. Opakom by bola uzatvorená VI, ktorá sa využíva len pre ohraničenú skupinu podnikov a pre ich HČ, pričom tretia strana nemá objektívne prístup k VI. Prípadne také nastavenie podmienok využívania, ktoré by zvýhodňovalo konkrétne podniky cenou alebo rezerváciou kapacít.

Znakom VO ako aj VI, nie je, že sú verejnoprávne subjekty, alebo neziskové organizácie (to je len právna forma irelevantná z pohľadu pravidiel ŠP), ale to, že v praxi neposkytujú výhody a nepreferujú konkrétny podnik alebo skupinu podnikov, čím by ich zvýhodňovali voči konkurencii, naopak sú transparentné a otvorené voči všetkým záujemcom v prípade ponúkajú VaV služieb a ich výsledkov.

4.3 Zásady pre podporu budovania a modernizácie výskumných infraštruktúr

V súvislosti s infraštruktúrou v oblasti VaV EK rozlišuje tri úrovne potenciálnej ŠP:

- podpora budovania infraštruktúry (investičná pomoc),
- podpora prevádzky infraštruktúry,
- podpora používateľov infraštruktúry.

Základnými zásadami pre podporu výskumných infraštruktúr sú:

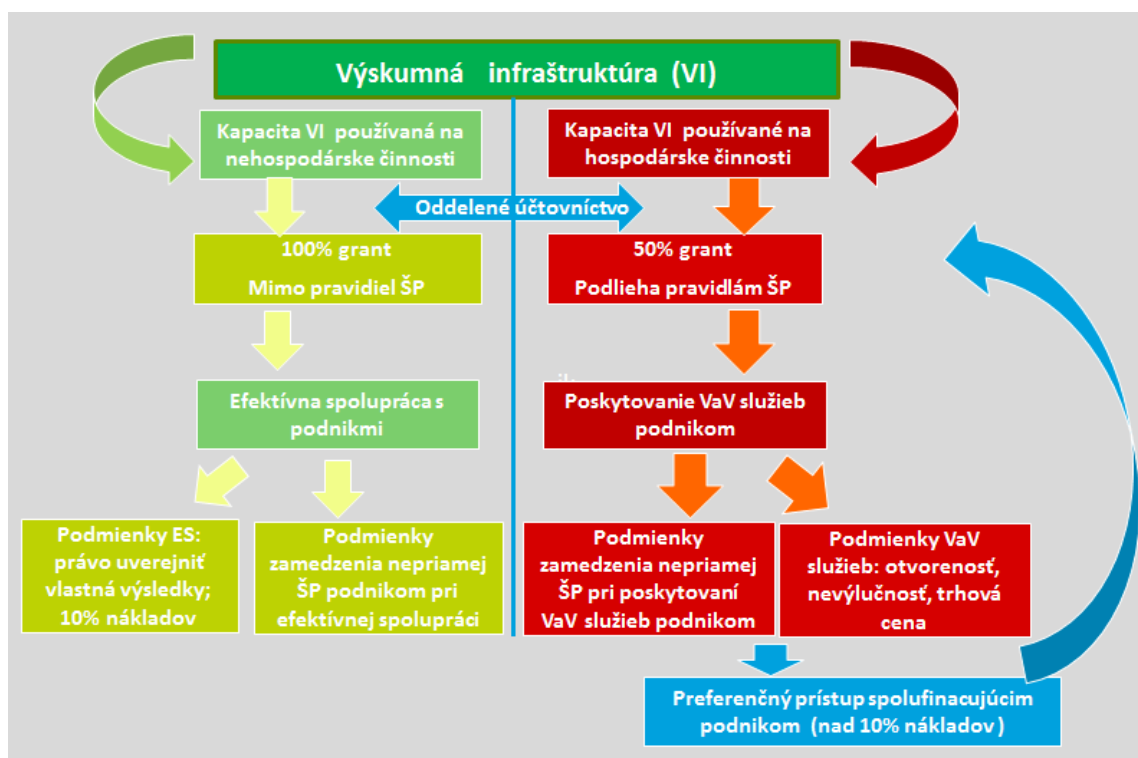
- Právny status prijímateľa pomoci je z pohľadu ŠP irelevantný. S vlastnou právnou subjektivitou alebo bez nej, subjekt, podľa súkromného alebo verejného práva, súčasť verejnej správy, spoločnosť s verejnou kapitálovou účasťou alebo neziskový subjekt. ŠP môže byť prítomná aj v prípade, že ide o subjekt, ktorý je súčasťou štátnej správy, alebo o verejnoprávny subjekt, neziskový alebo stratový.
- Budúce využitie infraštruktúry je kľúčové pre aplikáciu pravidiel ŠP, VI sama o sebe nemôže byť chápaná izolovane od svojho budúceho účelu.
- Rozsah neehospodárskych činností, teda výnimiek z aplikácie ŠP je pomerne úzky. Z pravidiel ŠP môžu byť vyňaté: neehospodárske činnosti VI, investície v súlade so zásadou MEIP, doplnková vedľajšia hospodárska činnosť VO a náhrady za SGEI (bližšie uvádzame v nasledujúcej časti).
- VO sa môže využívať na HČ aj NČ, pravidlá ŠP sa vzťahujú na verejné financovanie iba v tom rozsahu, v akom toto financovanie pokrýva náklady spojené s HČ.
- VI, ktorá je primárne určená na NČ môže byť v záujme efektívneho využívania zdrojov a kapacít doplnkovo využívaná na HČ. Ak využíva takmer výlučne na NČ a hospodárske využitie má čisto vedľajšiu povahu, na jej financovanie sa nemusia vzťahovať pravidlá ŠP.
- Podpora budovania a modernizácia VI, ktorá bude komerčne využívaná (napríklad bude zapojená do poskytovania VaV služieb) bude podliehať ŠP a pri jej prevádzkovaní budú musieť byť dodržiavané princípy otvorenosti, transparentnosti a trhovej ceny.
- Na VI, ktorá sa bude zúčastňovať aj na poskytovaní VaV služieb, sa budú vzťahovať pravidlá ŠP a bude potrebné zabezpečiť zlučiteľnosť podpory podľa:
 - GBER, v prípade ŠP spĺňajúcej definované podmienky, najmä výšku a intenzitu pomoci
 - Rámca, prípade podpory, ktorá nespĺňa podmienky GBER a bude sa notifikovať na EK.

Zásady GBER pre zlučiteľnosť ŠP pri podpore VI sú

- VI sa sprístupní používateľom na otvorenom, transparentnom a nediskriminačnom základe,
- cena účtovaná za používanie VI zodpovedá trhovej cene,
- preferenčný prístup je možné poskytnúť len podniku, ktorý sa zúčastnil aspoň 10% na financovaní oprávnených nákladov a podmienky prístupu musia byť zverejnené. Preferenčný prístup môže mať podobu zvýhodnenej ceny za služby VaV a rezervovanie časovej kapacity, pričom zvýhodnenie musí zodpovedať výške príspevku podniku a jeho podmienky musia byť zverejnené.
- Vyhradená (uzatvorená) infraštruktúra budovaná len pre určitý podnik alebo skupinu podnikov, ktorá nie je otvorená na transparentom základe tretím stranám, nesmie byť podporovaná podľa GBER a podlieha notifikačnej povinnosti na EK,
- ak sa na VI vykonáva popri HČ aj NČ, je potrebné predchádzať krížovým dotáciami vedením oddelených účtov (funkčné oddelenie).

- štát je povinný v prípade, že VI dostáva verejné financovanie na HČ aj NČ, zaviesť mechanizmus monitorovania a spätného vymáhania pomoci s cieľom zabezpečiť, aby sa uplatniteľná intenzita pomoci nepresiahla v dôsledku zvýšenia podielu HČ v porovnaní so situáciou očakávanou ku dňu poskytnutia pomoci.

Schéma č. 10: Podmienky hospodárskeho a nehospodárskeho využívania kapacít výskumnej infraštruktúry

* Do NČ patrí aj využívanie VI na doplnkovú hospodársku činnosť, na ktorú sa pravidlá ŠP nevzťahujú.

4.4 Verejné financovanie výskumných infraštruktúr, ktoré nepodlieha pravidlám ŠP

V súlade s novými metodickým dokumentom EK "Analytical Grids on the application of State aid rules to the financing of infrastructure projects" (ďalej len "Analytický formulár") je možné podporovať budovanie VI mimo pravidiel ŠP (teda podpora môže predstavovať 100% nákladov) v nasledujúcich prípadoch:

4.4.1 Investície v súlade so zásadou investora v trhovom hospodárstve

Na podporu budovania VI sa nebudú vzťahovať pravidlá ŠP, ak sa štát správa ako typický investor, teda preukáže, že financovanie je v súlade so zásadou MEIP. Ide o situáciu, kedy by sa investor v trhovom hospodárstve zachoval rovnako, teda, že by tiež za daných podmienok investoval do VI v očakávaní bežnej návratnosti svojej investície.

Možno to ukázať na prípade, keď sa na investície do VI zúčastňujú aj podniky za podmienok (ako je celkové riziko a návratnosť), ktoré sú rovnocenné podmienkam s podmienkami štátu ako investora.

Treba poznamenať, že financovanie infraštruktúry v oblasti VaV si spravidla vyžaduje veľké kapitálové investície, ktorých návratnosť môže byť dlhodobá. Pri infraštruktúre s dlhodobou návratnosťou môže byť preukázanie MEIP náročné.

Príkladom môže byť situácia, keď sa štát spolu so súkromnými investormi rozhodne vybudovať vedecký park za účelom poskytovania VaV služieb, ktorý dokáže bez potreby ďalšieho verejného financovania

generovať zisk a zabezpečiť návratnosť vstupnej investície. Štát je motivovaný zapojiť sa do financovania parku kvôli očakávaniu zisku v snahe zveľadenia verejných zdrojov (podobne ako sú motivovaní súkromní investori maximalizovať zisk zo svojej investície).

4.4.2 Výskumná infraštruktúra využívaná na poskytovanie služieb všeobecného hospodárskeho záujmu

Ak je projekt a/alebo jeho prevádzkovanie 1. súčasťou služby vyhlásenej za službu všeobecného hospodárskeho záujmu a 2. parametre náhrady boli vopred jasne stanovené, 3. nevypláca sa nijaká náhrada nad rámec čistých nákladov súvisiacich s poskytovaním služby vo verejnom záujme a primeraného zisku a 4. služba všeobecného hospodárskeho záujmu bola pridelená buď prostredníctvom postupu verejného obstarávania, ktorý zaisťuje najnižšie náklady na poskytovanie tejto služby, alebo náhrada nepresahuje sumu, ktorú by požadovala efektívne riadená spoločnosť, potom v prípade daného projektu nejde o štátnu pomoc.

Bolo by možné vylúčiť ŠP, pokiaľ by išlo o investíciu do infraštruktúry využívanej na poskytovanie SGEI. Počiatočnú podporu by bolo možné spriemerovať ako ročnú náhradu počas trvania poverenia. Pravidlá SGEI možno uplatniť iba v obmedzených prípadoch. Vyžaduje sa jednoznačný poverovací akt a dôsledná kontrola výšky náhrady.

Príkladom môže byť situácia, keď je vedecký park poverený vykonávaním špecifických testovacích úkonov vo verejnom záujme, ktoré na trhu nie sú dostupné, alebo nie sú dostupné v dostatočnom rozsahu, keďže firmy nie sú motivované ich poskytovať. Za účelom poskytovania týchto služieb sa musí vybudovať dodatočná infraštruktúra. Kompenzácia nákladov vedeckého parku súvisiaca s budovaním infraštruktúry a následne výkonom služieb, ktorá bude poskytnutá v súlade s pravidlami Altmark vyššie, nepredstavuje ŠP.

4.4.3 Výskumná infraštruktúra ako sprostredkovateľ

Na VI sa nebudú vzťahovať pravidlá ŠP pokiaľ bude podporená VI prevádzať všetko verejné financovanie a akékoľvek výhody plynúce z takéhoto financovania na konečných príjemcov.

Podľa bodu 22 Rámca v tomto prípade:

- Verejné financovanie musí byť vyčísliteľné a musí byť vytvorený mechanizmus, ktorým sa zabezpečí, že budú prevedené na konečných príjemcov prostredníctvom znížených cien VaV služieb.
- VI musí byť na poskytovanie VaV služieb vybraná na základe verejnej súťaže, alebo musí byť verejné financovanie k dispozícii všetkým subjektom, ktoré spĺňajú potrebné objektívne podmienky, takže sú zákazníci ako koneční príjemcovia oprávnení získať rovnocenné služby od ktoréhokoľvek príslušného sprostredkovateľa. Pravidlá ŠP sa budú uplatňovať na úrovni konečných príjemcov.

Príkladom môže byť situácia, keď štát v snahe využiť voľné kapacity VO a VI pripraví schému štátnej pomoci alebo schému de minimis pre podniky, v rámci ktorej môžu využívať VaV služby poskytované v rámci voľných kapacít VO a VI, a to za zníženú cenu.

Zúčastnené VO a VI, ktoré budú vybraté vo verejnej súťaži alebo budú spĺňať objektívne stanovené kritériá sa dostanú do pozície nie príjemcu, ale jej poskytovateľa ŠP, keďže im žiadna výhoda neostane, ale oni poskytujú výhodu podnikom, keďže VaV služba (prenájom) bude poskytovaná za zvýhodnenú cenu.

Mohlo by ísť napríklad o poskytovanie rôznych laboratórnych testovaní pre podniky, poradenské a analytické služby ako aj prenájom voľných priestorov pre podniky za znížené ceny (napr. podnikateľské inkubátory).

4.4.4 Výskumná infraštruktúra využívaná na nehospodársku činnosť

Na podporu budovania VI sa nebudú vzťahovať pravidlá ŠP, ak ju VO a využíva výlučne na nasledujúce nehospodárske činnosti vymedzené v bode 19 článok 2.1.1 Rámca:

- vzdelávanie na zvýšenie počtu kvalifikovaných ľudských zdrojov organizované v rámci vnútroštátneho systému vzdelávania, ktoré je prevažne financované štátom a štát nad ním vykonáva dohľad
- nezávislý výskum a vývoj s cieľom rozšíriť poznatky t. j. nie je ovplyvnená hospodárskymi záujmami podnikov
- efektívnu spoluprácu
- rozsiahle šírenie výsledkov VaV na nediskriminačnom a otvorenom základe, napríklad prostredníctvom výučby, databáz s voľným prístupom, verejne prístupných publikácií alebo voľne prístupnému softvéru
- činnosti v rámci transferu poznatkov, ak sa všetky zisky z uvedených činností opätovne investujú do vyššie uvedených základných činností VI

Môže sa to týkať predovšetkým výstavby univerzitných budov, posluchární, knižníc, budovania laboratórií a testovacích zariadení, ktoré sa využívajú výlučne na vyššie uvedené činnosti.

4.4.5 Doplnkové využitie výskumnej infraštruktúry na hospodársku činnosť

Na podporu budovania VI, ktorá primárne slúži na NČ, ale s cieľom efektívneho využívania zdrojov a prípadnej voľnej kapacity sa doplnkovo použije na poskytovanie HČ sa nebudú vzťahovať pravidlá ŠP, pokiaľ ide len o vedľajšie, doplnkové využitie takejto VI.

Ide o prípad, keď sa kapacita prístroja alebo laboratória príležitostne prenajmú priemyselným partnerom alebo sa využije na realizáciu zmluvného výskumu.

Nepôjde o ŠP, za predpokladu splnenia nasledujúcich podmienok:

- HČ má doplnkový charakter, t. j. priamo súvisia s prevádzkou VI a sú pre ňu potrebné alebo sú vnútorne prepojené s NČ.
- Na HČ sa používajú presne rovnaké vstupy ako na NČ, teda rovnaké priestory, zariadenia, materiál, personál (zariadenia určené výlučne na HČ nemôžu byť súčasťou oprávnených nákladov).
- Rozsah doplnkových HČ musí zostať obmedzený maximálne na 20% celkovej ročnej kapacity VI.
- Nejedná sa o kapacitu právneho subjektu, ale kapacitu podporenej VI, napríklad vybudovaného pracoviska alebo laboratória.
- Pre monitorovanie kapacity môže byť použitý napríklad ročný časový fond využívania alebo ročná hodnota spotrebovaných vstupov (materiál, zariadenia, pracovná sila a fixný kapitál) na VI a malo by prebiehať počas celej doby odpisovania podporenej VI.
- Ak v praxi dôjde k vyššiemu ako doplnkovému využívaniu podporenej VI na HČ, čo nebolo pôvodne očakávané pri poskytnutí podpory, štát má za povinnosť vytvoriť mechanizmus na zabezpečenie spätného vymáhania neoprávnenej ŠP.

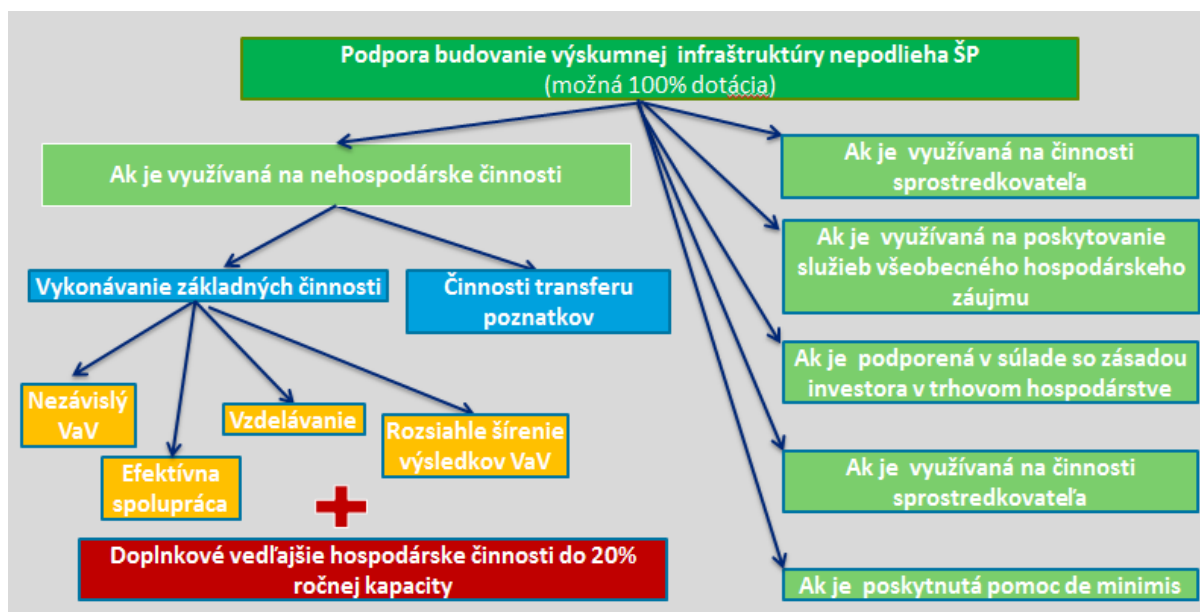
Pri vedľajšom využívaní infraštruktúry aj na hospodárske činnosti je potrebné dodržiavať aj nasledujúce podmienky:

- je zabezpečený otvorený a nediskriminačný prístup k VI,
- za využívanie VI sa účtujú používateľom tržobné ceny (zahrňujúce náklady na amortizáciu na pomernom základe),

- VO si vedie oddelené účty s cieľom predchádzať krížovým dotáciám svojich HČ,
- zisky z HČ sa opätovne investujú do NČ (zisky plynúce z využívania infraštruktúry financovanej z verejných zdrojov sa nesmú používať na rozširovanie HČ VO, ktoré majú vždy doplnkový charakter),
- výdavky na vybavenie a zariadenia používané výlučne na hospodársku činnosť nepredstavujú oprávnené výdavky,
- vstupy na HČ sa získavajú na základe otvoreného, transparentného a nediskriminačného verejného obstarávania.

4.4.6 Prehľad prípadov, v ktorých verejné financovanie VI nepodlieha pravidlám ŠP

Schéma č. 11: Prehľad využívania výskumnej infraštruktúry, ktoré nepodliehajú pravidlám SP

Dôležité je zabezpečiť, aby sa náklady a príjmy nehnospodárskych a hospodárskych činností dali jasne oddeliť a účinne sa bránilo v krížovej dotácii HČ.²⁵

4.5 Verejné financovanie výskumných infraštruktúr, ktorá podlieha pravidlám ŠP

Ak sa VI, čo i len z časti svojej kapacity využíva aj na vykonávanie HČ ako je napríklad prenájom zariadení, laboratórií podnikom, poskytovanie VaV služieb podnikom alebo vykonávanie zmluvného výskumu (a nejde pritom o doplnkové vedľajšie činnosti do 20% ročnej kapacity VI) bude verejné financovanie tejto časti VI podliehať pravidlám štátnej pomoci.

Na budovanie a modernizáciu VI, na ktorej sa budú realizovať hospodárske činnosti sa musia aplikovať podmienky ŠP podľa GBER, kedy je možné poskytnúť pomoc bez notifikácie EÚ alebo podľa Rámca, kedy sa bude vyžadovať predchádzajúca notifikácia EK.

4.5.1 Pravidlá ŠP podľa GBER na budovanie a modernizáciu výskumných infraštruktúr

Pravidlá ŠP na budovanie a modernizáciu VI, ktorá sa bude využívať aj na hospodárske aktivity stanovuje článok 26 GBER. Základné pravidlá sú nasledovné:

4.5.1.1 Maximálna pomoc na VI a oprávnené náklady

- Maximálna výška ŠP na jednu VI je 20 mil. Eur.

²⁵ Dokladom o správnom pridelení nákladov, financovania a príjmov môžu byť ročné účtovné závierky príslušného subjektu

- Maximálna intenzita ŠP je 50% oprávnených nákladov. Táto intenzita sa nezvyšuje, je konečná.
- Oprávnené výdavky predstavujú dlhodobý hmotný majetok (pozemky, budovy, stroje a zariadenia) a dlhodobý nehmotný majetok (napr. patenty, licencie, know how)²⁶

4.5.1.2 *Monitorovanie maximálnej intenzity a spätné vymáhanie nadmernej pomoci*

- Ak sa VI využíva na HČ aj NČ financovanie, náklady a príjmy z každého druhu činnosti sa musia účtovať osobitne na základe dôsledne uplatňovaných a objektívne zdôvodniteľných zásad nákladového (analytického) účtovníctva.²⁷
- Ak VI dostáva verejné financovanie na hospodárske aj nehospodárske činnosti, členské štáty zavedú mechanizmus monitorovania a spätného vymáhania s cieľom zabezpečiť, aby sa uplatniteľná intenzita pomoci nepresiahla v dôsledku zvýšenia podielu HČ v porovnaní so situáciou očakávanou ku dňu poskytnutia pomoci.

4.5.1.3 *Prístup k podporenej VI*

- Prístup k VI musí byť otvorený pre viacero používateľov a musí sa poskytovať na transparentnom a nediskriminačnom základe.
- Cena účtovaná za prevádzku alebo používanie infraštruktúry zodpovedá trhovej cene.
- Podniky, ktoré financovali aspoň 10 % investičných výdavkov na infraštruktúru, môžu získať prednostný prístup za výhodnejších podmienok. Aby sa predišlo nadmernej kompenzácii, takýto prístup musí byť primeraný k príspevku podniku na investičné výdavky a tieto podmienky musia byť zverejnené.²⁸

Druhou možnosťou podpory vybudovania infraštruktúr je regionálna investičná pomoc podľa článku 14 GBER, ktorá v prípade SR umožňuje maximálnu intenzitu ŠP do 25% a 35% podľa umiestenia infraštruktúry. Ak opatrenie nespĺňa podmienky GBER je potrebná notifikácia EK a schválenie podľa podmienok Rámca.

4.6 Zamedzenie nepriamej ŠP podnikom prostredníctvom podporenej výskumnej infraštruktúry

4.6.1 Zamedzenie nepriamej ŠP podnikom pri efektívnej spolupráci

Podmienky, za splnenia ktorých nedochádza k poskytovaniu nepriamej ŠP podnikom prostredníctvom verejne financovaných VI sú stanovené v čl. 2.2.2 (bod 28) Rámca nasledovne:

EK v prípade projektov spolupráce s podnikmi, kedy sú využívané verejne podporované VI vychádza z toho, že zúčastneným podnikom v dôsledku priaznivých podmienok spolupráce neposkytuje nepriama ŠP, ak je splnená jedna z týchto podmienok:

- a) zúčastnené podniky znášajú celkové náklady projektu; alebo
- b) výsledky spolupráce, ktoré nevedú k vzniku práv IP, sa môžu vo veľkom rozsahu rozširovať a práva IP, ktoré sú výsledkom činností VO alebo VI, sa im v plnej miere pridelia, alebo
- c) práva IP z projektu a príslušné prístupové práva sú pridelené partnerom spôsobom, ktorý primerane odráža ich pracovné balíky, príspevky a príslušné záujmy, alebo
- d) VO alebo VI dostanú za práva IP, ktoré sú výsledkom ich činnosti a sú prevedené na zúčastnené podniky alebo ku ktorým získali zúčastnené podniky prístupové práva, kompenzáciu zodpovedajúcu trhovej cene. Od kompenzácie sa môže odpočítat' výška hodnoty finančného alebo nefinančného

²⁶ V zmysle čl. 26 (5) GBER oprávnenými nákladmi pri budovaní výskumných infraštruktúr sú investičné náklady na aktíva, teda celková obstarávacia cena obstaraných zariadení. Inak sú vymedzené oprávnené náklady v prípade pomoci pre VaV projekty podľa čl. 25 (3) GBER, kde náklady na zariadenia a vybavenia sú oprávnené len v rozsahu a v období ich využívania v rámci projektu, teda za oprávnené sa budú považovať len odpisy zodpovedajúce dĺžke projektu.

²⁷ čl.26 ods.2 GBER

²⁸ čl.26 ods.4 GBER

príspevku zúčastnených podnikov na náklady spojené s činnosťami VO alebo VI, ktorých výsledkom boli príslušné práva

Kompenzácia zodpovedá trhovej cene, ak je splnená jedna z týchto podmienok:

- a) výška kompenzácie bola stanovená prostredníctvom otvoreného, transparentného a nediskriminačného konkurenčného postupu predaja, alebo
- b) nezávislým odborným ocenením sa potvrdí, že výška kompenzácie zodpovedá trhovej cene, alebo
- c) VO alebo VI môže ako predávajúci preukázať, že kompenzáciu dohodla za podmienok trhového odstupu²⁹ tak, aby dosiahla maximálny hospodársky prospech, s prihliadnutím na svoje štatutárne ciele, alebo
- d) v prípadoch, keď sa v dohode o spolupráci spolupracujúcemu podniku poskytuje právo prvého odmietnutia, pokiaľ ide o práva IP vytvorené spolupracujúcimi VO alebo VI, a tieto subjekty majú recipročné právo vyžiadať si od tretích strán ekonomicky výhodnejšie ponuky, takže spolupracujúci podnik je nútený svoju ponuku zodpovedajúcim spôsobom upraviť.

Ak nie je splnená žiadna z podmienok uvedených v bode 28, celková hodnota príspevku VO alebo VI na projekt sa bude považovať za výhodu pre spolupracujúce podniky, na ktorú sa vzťahujú pravidlá ŠP.

4.6.2 Zamedzenie nepriamej ŠP podnikom pri poskytovaní VaV služieb na verejne podporenej VI

Podmienky, za splnenia ktorých nedochádza k poskytovaniu nepriamej ŠP podnikom prostredníctvom verejne financovaných VI sú stanovené v čl. 2.2.1 (bod 25) Rámca nasledovne:

Ak sa VO alebo VI využíva na vykonávanie zmluvného výskumu alebo poskytovanie výskumnej služby podniku, ktorý spravidla stanoví podmienky zmluvy, vlastní výsledky výskumných činností a nesie riziko neúspechu, podniku nebude spravidla prevezená žiadna ŠP, ak je VO a VI vyplatená primeraná odmena za jej služby, najmä v prípade, keď je splnená jedna z týchto podmienok:

- a) VO alebo VI poskytuje svoju výskumnú službu alebo zmluvný výskum za trhovú cenu, alebo
- b) ak neexistuje trhovú cenu, VO alebo VI poskytuje svoju výskumnú službu alebo zmluvný výskum za cenu, ktorá:
 - odráža celkové náklady služby a vo všeobecnosti zahŕňa maržu stanovenú podľa marží zvyčajne uplatňovaných podnikmi pôsobiacimi v odvetví príslušnej služby, alebo
 - je výsledkom rokovaní za podmienok trhového odstupu, keď sa VO alebo VI ako poskytovateľ služby pri rokovaní usiluje o to, aby pri uzatvorení zmluvy dosiahla maximálny hospodársky prospech a pokryla aspoň svoje hraničné náklady.

Za trhovú cenu sa považuje: ak VO alebo VI poskytuje konkrétnu výskumnú službu alebo vykonáva zmluvný výskum v mene určitého podniku po prvýkrát, na skúšobnej báze a počas jasne vymedzeného časového obdobia, bude EK zvyčajne považovať účtovanú cenu za trhovú cenu, ak ide o jedinečnú výskumnú službu alebo zmluvný výskum a možno preukázať, že pre ne neexistuje žiadny trh.

Ak si VO alebo VI ponecháva vlastníctvo práv duševného vlastníctva alebo prístupové práva k právam duševného vlastníctva, môže byť ich trhovú hodnotu odpočítaná od ceny splatnej za príslušné služby.

Schéma č. 12: Pravidlá zamedzenie nepriamej ŠP podnikom pri ES a VaV službách

²⁹ "trhový odstup" je situácia, keď sa podmienky transakcie medzi zmluvnými stranami nelíšia od tých, ktoré by boli stanovené medzi nezávislými podnikmi, a neobsahujú žiadny prvok kolúzie. Za transakciu spĺňajúcu zásadu trhového odstupu sa považuje akákoľvek transakcia, ktorej predchádzal otvorený, transparentný a nediskriminačný postup;

EK chápe pojem "príslušný subjekt", ktorého ročná kapacita sa bude sledovať ako konkrétnu funkčnú jednotku, infraštruktúru, pracovisko, laboratórium, oddelenie, ktoré vďaka svojej organizačnej štruktúre, materiálno-technickému vybaveniu a personálu, dokáže samostatne vykonávať dané VaV aktivity, a to bez ohľadu na právnu subjektivitu takejto jednotky. Relevantná bude kapacita danej funkčnej jednotky, nie právnickej osoby.

Celková ročná kapacita príslušného subjektu nie je v právnych predpisoch GBER ani Rámci definovaná a podľa EK je dôvodom flexibilita v prístupe k jej meraniu. EK uvádza, že v závislosti od konkrétnych okolností, môže byť použitý napríklad ročný časový fond využívania alebo ročná hodnota spotrebovaných vstupov (materiál, zariadenia, pracovná sila a fixný kapitál).

Podľa článku 26 (7) GBER je štát povinný v prípade, že VI dostáva verejné financovanie na hospodárske aj NČ, zaviesť mechanizmus monitorovania a spätného vymáhania pomoci s cieľom zabezpečiť, aby sa uplatniteľná intenzita pomoci nepresiahla v dôsledku zvýšenia podielu NČ v porovnaní so situáciou očakávanou ku dňu poskytnutia pomoci.

Monitorovanie využívania ročnej kapacity by malo prebiehať počas celej doby odpisovania podporenej infraštruktúry. Účelom je zabezpečiť spätné vymáhanie pomoci, v prípade, že v praxi dôjde k vyššiemu ako doplnkovému využívaniu podporenej infraštruktúry na hospodárske aktivity, čo nebolo pôvodne očakávané pri podpore.

Pokiaľ nebudú splnené podmienky doplnkovosti hospodárskej aktivity, budú sa na poskytnutú pomoc aplikovať pravidlá ŠP pre pomoc na budovanie VI.

4.8 Podpora výskumných infraštruktúr v programovom období 2014 - 2020

4.8.1 Podpora výskumných infraštruktúr – základné princípy

Oprávnené aktivity žiadateľov súvisiace s modernizáciou VI (najmä univerzít a SAV) je vo všeobecnosti možné kvalifikovať ako činnosti nehospodárskeho charakteru.

Možno očakávať, že VI bude prioritne využívaná na základné činnosti VO v súlade s čl.2.1.1 bodu 19 Rámca, vrátane „ES“ s podnikmi podľa čl. 2.2.2 bodu 27 písm. h) a Rámca.

VI musí spĺňať definičné znaky podľa čl.1.3 bod 15, písm. e) Rámca a rozsah aktivít musí z hľadiska obsahu, rozsahu a účtovného oddelenia spĺňať podmienky článku 2.1 Rámca.

Podpora budovania VI realizovaná mimo režim ŠP za predpokladu, že má byť určená prevažne na nehospodárske aktivity VO. Hospodárske činnosti budú vykonávané ako doplnkové za predpokladu prísneho dodržiavania podmienok uvedených vyššie, týkajúcich sa kapacity, vstupov, oddelenia činností, monitorovania a zavedenia systému vrátenia nadmernej pomoci. Ak HČ nepresiahne 20% ročnej kapacity infraštruktúry a splní podmienky čl. 2.1.1 bodu 20 Rámca, nebudú sa vzťahovať pravidlá ŠP ani na tieto činnosti.

Uvedená úroveň hospodárskych aktivít do 20% ročnej kapacity spolu s realizáciou efektívnej spolupráce s podnikmi, ktorá má sama charakter nehospodárskej činnosti, môže predstavovať dostatočné zapojenie podporovaných VI do podnikovej praxe.

V niektorých prípadoch táto miera zapojenia VI nemusí byť dostačujúca záujmu o využívanie VI podnikmi a je možné zvážiť podporu projektov budovania VI, ktorá bude duálne využívaná na nehospodárske aj hospodárske aktivity. Nehospodárska aktivita bude síce dominovať (napríklad v pomere 60:40), ale rozsah HČ nebude musieť mať prísne doplnkový charakter a limitovanú kapacitu. V tomto prípade sa projekt budovania VI rozdelí na dominantnú nehospodársku časť, na ktorú bude poskytnutá 100% dotácia a menšiu hospodársku časť, na ktorú sa budú aplikovať pravidlá ŠP a 50% dotácia. Zvyšné financovanie poskytnú podniky, ktoré majú záujem o budúce využívanie VI a preferenčný prístup k nej a aj samotné VI.

Pri ES ako aj pri poskytovaní služieb musia byť dodržané podmienky zabráňujúce vzniku nepriamej štátnej podpory podnikom v súlade s čl. 2.2.2 a 2.2.1 Rámca.

Zapojiť do využívania voľnej kapacity výskumných infraštruktúr by mohla pomôcť schéma ŠP (alebo pomoci de minimis), kde všetky prihlásené VI alebo VI, ktoré vstúpi z verejnej súťaže, budú mať postavenie sprostredkovateľa ŠP pre podniky. Budú im poskytnuté zdroje na to, aby mohli v rámci svojich voľných kapacít poskytovať zľavnené VaV služby podnikom. Na podniky prijímajúce výhody zľavnených VaV služieb sa bude vzťahovať schéma ŠP (alebo pomoci de minimis) stanovujúca maximálnu mieru pomoci a podmienky poskytnutia.

Pri rôznych typoch projektov podporovaných v rámci jednotlivých špecifických cieľov OPVaI môže mať VI rôzne využitie.

Pri národných projektoch realizovaných Centrom vedeckých a technických informácií (ďalej len „CVTI“) a pri projektoch modernizácie akademickej infraštruktúry bude VI využívaná prioritne na nehnosodárske činnosti (vzdelávanie, nezávislý výskum, voľné šírenie poznatkov, transfer technológií). Prioritou by však okrem vlastných činností malo byť využívanie VI na projekty efektívnej spolupráce, ktorá sa považuje za nehnosodársku činnosť.

Pokiaľ bude mimo uvedeného stále k dispozícii voľná kapacita, tá môže byť doplnkovo využitá na hnosodárske aktivity do 20% ročnej kapacity pri zabezpečení otvoreného prístupu a trhovej ceny na zamedzenie nepriamej ŠP.

Možnosťou využitia voľnej kapacity VI atraktívnou pre podniky teoreticky môže byť aj vytvorenie podporného programu (schéma ŠP alebo pomoci de minimis), v rámci ktorého budú voľné kapacity VI využívané na poskytovanie zľavnených VaV služieb za nižšie ako trhové ceny, V menovaných prípadoch sa na podporu VI nebudú vzťahovať pravidlá ŠP.

Existuje však aj možnosť duálneho využívania VI na NČ a HČ (teda na HČ vo väčšej miera ako 20%). V takom prípade sa pri financovaní budovania takejto VI budú aplikovať pravidlá ŠP na časť, ktorá bude využívaná na HČ. Tu existuje možnosť spolufinancovanie VI zo stany podnikov, ktoré majú záujem o zabezpečenie preferenčného prístupu k VI.

Pri projektoch individuálnych priemyselných VaV centier a dlhodobého strategického VaV bude VI využívaná prioritne členmi konzorcia na efektívnu spoluprácu, ktorá má charakter nehnosodárskej činnosti a nebude podliehať pravidlám ŠP. Zvyšná kapacita, ktorá nebude využívaná na ES bude môcť mať využitie na hnosodárske činnosti, pričom preferenčný prístup budú mať zabezpečené podniky, ktoré sa zúčastnia na financovaní VI.

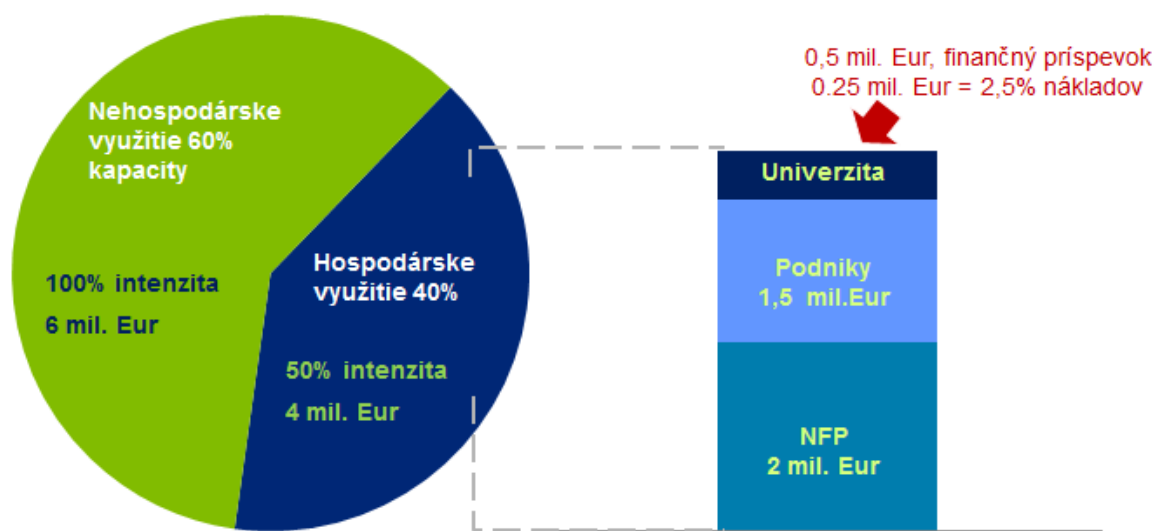
Mimo ES si budú môcť podniky zabezpečiť preferenčný prístup k VI prostredníctvom spolufinancovania VI. Na danú časť VI sa budú vzťahovať pravidlá ŠP. Budovanie VI bude prebiehať zrejme prioritne vo VO ako v jednotlivých podnikoch, keďže podniky v princípe nemusia mať záujem na prevádzkovaní otvorenej infraštruktúry. V rámci projektov však budú môcť byť oprávneným nákladom podnikov odpisy zariadení a prístrojov využívaných v projekte podľa článku 25 GBER, teda nemusí sa vždy postupovať podľa článku 26, ktorý sa týka budovania VI.

4.8.2 Financovanie VI na duálne využitie (NČ aj HČ)

Príklady financovania VI na duálne využitie

Projekt vybudovania VI:	Celkové náklady 10 mil.Eur	Intenzita projektu 80%
Nehospodárska časť projektu 60% kapacity VI:	náklady 6 mil. Eur	intenzita grantu 100%
Hospodárska časť projektu 40% kapacity VI:	náklady 4 mil. Eur	intenzita grantu 50%
Financovanie hospodárskej časti:	NFP 2 mil. Eur + Konzorcium 2 mil. Eur (z toho podniky s preferenčným právom 1,5 mil.Eur, univerzita 0,5 mil. Eur)	

Schéma č. 13: Príklad financovania výskumnej infraštruktúry v hodnote 10 mil. Eur

4.8.3 Príklad VI určenej na NČ s doplnkovým využitím na HČ

Schéma č. 14: Podmienky využívania VI budovanej na nehospodárske aktivity s doplnkovým využitím na HČ

